Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган ● 1995 йил 7 июнь, чоршанба ● № 45 (10.721) ● Эркин нархда сотилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА ВЕКСЕЛЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ТЎҒРИСИДА

Халқ хўжалигида ҳисоб-китобларни жадаллаштириш, тўлов интизомини мустаҳкамлаш, хўжалик юритувчи субъектларнинг молиявий жавобгарлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тўлов муддати кечиктирилган қарз мажбурияти ва Ўзбекистон Республикаси хўжалик юритувчи субъектлари ўртасида етказиб берилган товарлар (бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар учун) ҳисоб-китоб воситаси сифатида вексель хўжалик оборотига жорий этилсин.

Вексёлларни чиқариш ҳуқуқи тижорат банкларига фақат Ўзбекистон Республикаси Марказий банки рухсати бўйича берилади. Кўрсатиб ўтилган тижорат банклари улар учун белгиланган муддатларда Марказий банкка тегишли ҳисобот топширсинлар.

Векселлар чиқариш ҳуқуқини бериш, уларнинг муомалада бўлиши ва ўз вақтида тўланиши тартибига риоя этиш бўйича жавобгарлик Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига юклансин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

ваколатли тижорат банклари билан бирга, векселларнинг ликвидлигини таъминлашга қодир бўлган корхоналар векселлар эмитентлари бўлишлари мумкин;

корхоналар Ўзбекистон Республикаси ваколатли тижорат банклари векселларини белгиланган тартибда шартномалар асосида сотиб олишлари мумкин;

ваколатли тижорат банклари томонидан вексель кредити беришда пул кредитлари беришдаги каби қоидалар қўлланилади;

вексель пулини тўлаш (вексель мажбурияти бўйича тўлов), қоидага кўра, эмитент томонидан вексель эгасининг аризасига биноан (векселни кўрсатган ҳолда) амалга оширилади. Алоҳида ҳолларда, томонларнинг ўзаро келишувига кўра, тўлов бунинг учун эмитентдан ваколат олган банк томонидан эмитентнинг маблағлари ҳисобига амалга оширилиши мумкин;

ваколатли тижорат банкларига корхоналарнинг векселлар эмиссияси бўйича таклифларини кўриб чиқиш, хизмат кўрсатиладиган эмитент — корхоналарнинг тўлов қобилиятини аниқлаш ва тасдиқлаш, векселларнинг ликвидлик даражасини баҳолаш ҳамда уларни рўйхатдан ўтказиш юклатилади.

3. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва Молия вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган ўтказма ва оддий вексель тўғрисидаги низом ҳамда корхона ва ташкилотлар векселларини чиқариш ва муомалада бўлишининг вақтинчалик тартиби маъқуллансин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва Молия вазирлиги мазкур ҳужжатларни тасдиқласинлар ҳамда бир ҳафта муддатда уларни вазирликларга, идораларга, корпорацияларга, уюшмаларга, тижорат банкларига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига етказсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига:

банкларнинг векселларини чиқариш, уларнинг муомалада бўлиши ва уларнинг пулини қайтариш шартларини рўйхатдан ўтказишни амалга ошириш;

векселлар ва вексель кредитларини тўлаш бўйича муддати ўтиб кетган қарзлар кўрсатилган ҳолда векселлар эмиссияси ҳажми юзасидан банклар ва эмитент-корхоналарнинг ҳар ойлик ҳисобот беришини белгилаш;

эмитентларнинг буюртманомалари бўйича бир ҳафта муддатда вексель бланкларининг марказлаштирилган тартибда тайёрланишини таъминлаш тавсия этилсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ваколатли тижорат банклари билан биргаликда:

вексель тўловлари тизимини босқичма-босқич жорий этишни ташкил қилсин, биринчи босқичда векселлар чиқаришга рухсатномани банкларга, шунингдек, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирадиган ва сотадиган, векселларнинг юқори даражада ликвидлигини таъминлашга қодир бўлган корхоналарга берсин;

ўн кун муддатда марказий аппаратларда ва жойларда векселлар билан ишлашни ташкил этиш бўйича тегишли бўлинмалар ташкил этсин;

векселларни ўзаро ҳисобга олиш ва уларнинг пулини қайтариш тўғрисида банклар ўртасида шартномалар тузиш чора-тадбирларини кўрсин;

векселнинг муомалада бўлишини ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни оммавий ахборот воситаларида кенг ёритсин, вексель бозорининг ва векселлар эмитентларининг аҳволи тўғрисидаги шарҳларни, прогнозларни эълон қилиб борсин, векселлар бўйича муваффақиятли иш олиб бораётган корхоналар тажрибасини ёйишга кўмаклашсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги:

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди, Молия вазирлиги, Марказий банк, Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда бир ой муддатда векселлар ишлатилиши муносабати билан амалдаги қонун ҳужжатларига ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш юзасидан тегишли таклифлар тақдим этсин;

нотариал идоралар тармоғини анча кенгайтирсин, гаровни расмийлаштиришда, жумладан, амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ гаровни расмийлаштиришнинг қисқа муддатларини белгилаб вексель кредити олишда хизматлар ҳажмини кенгайтириш юзасидан шарт-шароитлар яратсин;

нотариал идораларга Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ҳудудий бошқармаларига векселлар масаласида билдирилган эътирозлар тўғрисида ахборот тақдим этишни юкласин.

Бажарилган ишлар тўғрисида бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига ахборот берилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бир ҳафта муддатда:

векселлар, шу жумладан, муддати ўтиб кетган векселлар билан амалга ошириладиган операцияларни бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботида акс эттириш тартибини белгиласин;

Адлия вазирлиги билан биргаликда нотариал идораларнинг қўшимча тармоғини ташкил этишни маблағ билан таъминлаш манбалари ва давлат нотариусларининг сони тўғрисида таклифлар киритсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 3 ноябрдаги 533-сон қарори билан тасдиқланган давлат божи ставкалари 3-бандининг «А» ва «Б» кичик бандларига қисман ўзгартириш киритилиб, давлат божининг қуйидаги миқдорлари белгилансин:

шартнома рўйхатдан ўтказилганлиги ва гаров рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида гувоҳнома берилганлиги учун — шартнома суммасининг 0,3 фоизи миқдорида, бироқ энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан кўп эмас;

гаров тўғрисидаги шартнома муддатининг узайтирилганлиги учун — шартнома суммасининг 0,2 фоизи миқдорида, бироқ энг кам иш ҳақининг беш бароваридан кўп эмас.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари Б. С. Ҳамидов ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки раиси Ф. М. Муллажонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 2 июнь.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРАЙЛИК

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУЛК ҚЎМИТАСИ АНГРЕНДА ЎТКАЗГАН БИЗНЕС-СЕМИНАРДА ШУ ДОЛЗАРБ МАСАЛА АТРОФЛИЧА МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

БИЗНЕС-семинарда республикадаги қатор концернлар, идоралар раҳбарлари, вилоят ҳокимининг ўринбосарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари, уларнинг ўринбосарлари, вилоят ҳокимлиги қатор бошқармалари бошлиқлари, бозор иқтисодиёти масалалари билан шуғулланувчи олимлар ва мутахассислар, корхоналар, ташкилотлар, хўжаликлар раҳбарлари ва бошқа мутахассислар қатнашдилар.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида республикамизда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш бўйича 1995 йил 1-чораги дастурининг бажарилиши ва биринчи ярим йилликни муваффақиятли якунлаш борасидаги вазифалар атрофлича муҳокама қилинди. Мажлисда Республикамиз Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлаб, иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш бўйича биринчи чорак якунларини муфассал таҳлил қилди.

Юртбошимиз айрим вилоятларда хусусийлаштириш ишида расмиятчилик давом этаётганлигини, жумладан, жойларда хусусийлаштиришдан кейин тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш механизми ишлаб чиқилмаганлигини асосли танқид қилди. Бу бизнинг вилоятимизга ҳам тўла тааллуқлидир. Бу бизнес-семинарни ўтказишдан мақсад вилоятимизда иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, уни янада чуқурлаштириш ва тезлаштириш, тадбиркорларга ёрдам беришни кучайтириш ва бошқа шу каби ишларни янги поғонага кўтариш, энг муҳими бу ишларнинг самарадорлигини оширишга эришиш ҳамда бу муҳим долзарб масалада аввало қандай муаммоларни ҳал қилишга эътиборни қаратиш эди.

Республикамизнинг барча ҳудудларидаги каби бизнинг вилоятимизда ҳам иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ишлари кўлами тобора кенгайиб бормоқда.

Бизнес-семинарни қисқача кириш сўзи билан очган Тошкент вилояти ҳокими Э. М. Рўзиев буни акс эттирувчи кўплаб мисоллар, далиллар келтирди. Бугунги кунда вилоятдаги 7400 дан ортиқ корхона ва хўжаликлардан 5746 таси давлат тасарруфидан чиқарилган. Уларнинг 1380 таси хусусий, 2632 таси кичик корхоналар, 304 таси ҳиссадорлик жамиятлари ҳисобланади, 98 таси эса ижарага олинган корхоналардир.

Қишлоқларда фермер ва деҳқон хўжаликлари кўпайиб бормоқда. Йил охиригача уларни уч мингтага етказиш назарда тутилмоқда. Вилоятда қимматли қоғозлар бозори ҳам шаклланa бошлади. Фонд биржаларида ҳиссадорлик жамиятларининг 30 мингга яқин акциялари сотилди ва бундан тушган пул маблағлари деярли 5,4 миллион сўмни ташкил этди.

Вилоятимиздаги нодавлат корхона ва хўжаликларнинг ҳисобига саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг 21,6 фоизи, қурилишда амалга оширилаётган ишларнинг 42,1 фоизи, савдо ва умумий овқатланишда 85,5 фоиз, қишлоқ хўжалигида 90 фоиз тўғри келмоқда.

Лекин бундай кўрсаткичларга эришилганига қарамай иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, айниқса мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, тадбиркорлик тузилмаларини қўллаб-қувватлаш, уларга ёрдам бериш ҳозирги кун талабларига тўла жавоб бермаяпти. Кўп ҳолларда ташаббускорлик, ишбилармонлик етишмаяпти. Қисқаси, бу муҳим ишда эришилган айрим ютуқлар қатори камчиликлар ҳам, ечилишини кутаётган муаммолар ҳам етарли. Нуқсонларни тезроқ бартараф этиб, муаммоларнинг ҳал қилинишига эришиш ва бу билан иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш, чуқурлаштириш, кўламини кенгайтириш учун нималар қилиш лозим?

Бизнес-семинарда маъруза қилганларнинг кўпчилиги асосий эътиборни шунга қаратдилар. Республика Давлат мулки қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Ш. Ғофуров ўз маърузасини республикада иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг асосий моҳиятлари мавзусига бағишлади. Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш муаммолари ҳақида маъруза қилган Тошкент Давлат аграр университети ректори Э. Шайхов қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни ниҳоятда синчковлик билан, барча шароитлар, имкониятларни ҳисобга олиб ўтказиш зарурлигини таъкидлади, айни вақтда бозор иқтисодиётига ўтиш даврида қишлоқ хўжалиги учун янгича иш юритишни биладиган ходимлар тайёрлаш масалалари ҳақида тўхталди.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети ҳузуридаги иқтисодиёт, бизнес ходимларини қайта тайёрлаш институти директори, иқтисод фанлари доктори С. Қосимов ўз маърузасида қайта қуришнинг структуравий моҳияти ва тадбиркорликнинг ривожланиш йўллари ҳақида тўхталди. Бундан ташқари, семинар қатнашчилари Ўзбекистон тадбиркорлар уюшмаси раиси М. Жўраев, Республика фонд биржасининг бошлиғи И. Бутиков, Ўзбекистон Республикаси Марказий банк бошқармаси раисининг биринчи муовини З. Собиров, жаҳон иқтисодиёт ва дипломатия университети профессори Х. Муродовaларнинг иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш мавзусига бағишланган чиқишларини ҳам тингладилар.

Семинар жонли ўтганлигини алоҳида қайд қилиш лозим. Ҳамма ўзини қизиқтирган саволларга жавоб олди, фикр-мулоҳазаларини очиқ-ойдин баён этди. Шу сабабли ҳам бизнес-семинар ҳаммага маъқул бўлди. Шунинг учун уни уюштиришни давом эттириш, халқ хўжалигининг турли соҳалари бўйича ўтказиш янада кўпроқ самара бериши мумкинлигини айтишди, айни вақтда фан, олимлар иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш билан боғлиқ бўлган муаммоларни ҳал қилиш билан мукаммал шуғулланадиган вақт келганлигини таъкидладилар ва уларни бу муҳим ишда амалиётчиларга ҳар томонлама ёрдам беришга даъват этдилар.

М. МИРҲАМИДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Бизнес-семинар қатнашчиларидан бир гуруҳи.

Даврон Аҳмад олган сурат.

ПРЕЗИДЕНТ РИГАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

6 июнь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов давлат ташрифи билан Латвия Республикасига жўнаб кетди.

Ўзбекистон Президенти Латвиядан сўнг яна бир Болтиқбўйи мамлакати — Литва Республикасига ҳам давлат ташрифи билан боради. Мамлакатимиз раҳбари сафар олдидан журналистлар билан қисқача суҳбатлашди.

— Ўзбекистон мустақилликка эришганидан буён жаҳондаги кўплаб давлатлар билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатмоқда, — деди Ислом Каримов. — Бугун ушбу ҳамкорлик республика истиқболи ва равнақи учун хизмат қилаётир. Болтиқбўйи давлатлари — Латвия ва Литва республикалари билан дипломатия алоқалари ўрнатилган бўлса-да, ҳамкорликнинг ҳуқуқий асосларига ҳали пойдевор қўйилмаган эди. Бизнинг мақсадимиз ана ша давлатлар билан иқтисодий, маданий, савдо, транспорт қатнови, коммуникация ва бошқа соҳаларда кенг ҳамкорлик қилишдир. Бу эса Ўзбекистоннинг Болтиқбўйи республикалари орқали Европа билан янада яқин алоқа боғлаш имконини яратади.

Тошкент аэропортида Президент Ислом Каримовни Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

(ЎзА).

ЯНГИ ПАРТИЯ ҚУРУЛТОЙИ

3 июнь куни Тошкентда Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партиясининг таъсис қурултойи бўлди. Уни Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад очди.

Қурултойда Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор Азизхон Қаюмов мазкур партиянинг мақсад ва вазифалари ҳақида маъруза қилди.

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси миллий тикланиш ғоялари руҳида фаолият кўрсатадиган парламент типидаги партия бўлиб, унинг бош мақсади — Ўзбекистонни жаҳоннинг энг илғор мамлакатлари сафига олиб чиқиш учун халқни сафарбар қилишдан иборат эканлиги қурултойда таъкидлаб ўтилди. Партия ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, бошқа қонуний ҳужжатлар ва ўзининг дастур ва низоми асосида юритажаги, миллатнинг ўзлигини англашида, фуқароларда мустақил ватанга садоқат ва меҳр-муҳаббат туйғуларини шакллантиришда, умуминсоний қадриятлар талаблари асосида миллий тикланиш йўлидан тараққиётга эришишда, миллий мерос ва анъаналарни рўёбга чиқаришда, демократик жамият қуришда партиянинг ўрни ва аҳамияти қайд қилинди. Ҳар бир фуқарода «Ватан — ягона оила» туйғусини ҳамда ватанпарварлик ҳиссини камол топтириш — партия ғоясининг бош омили бўлиши, зеро, ягона ватан туйғуси фақат қондошлик туфайлигина бўлиб қолмай, балки, қалбан, маънан яқин ҳисобланган ҳаммаслак инсонларга хос фазилат экани айтилди.

Қурултойда партиянинг дастури ва низоми асос учун қабул қилинди. Партиянинг раҳбар органлари сайланди. Азизхон Қаюмов Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси марказий ҳайъатининг раиси этиб сайланди.

(ЎзА).

• Расмий ташриф арафасида

ЎЗАРО АЛОҚАЛАРНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Шу йилнинг 6-7 июнь кунлари мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов давлат ташрифи билан Латвия Республикасига боради. Шу муносабат билан ЎзА мухбири Латвия Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Андрис Вилцансга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Жаноб элчи, Ўзбекистон билан Латвия ўртасидаги ҳамкорлик бугун қай даражада ривожланмоқда?

— Ўзбекистон билан Латвия ўртасидаги муносабатлар тарихи кеча бошлангани йўқ. Бироқ, ушбу муносабатлар узоқ йиллар — собиқ иттифоқ замонида «марказ» томонидан бошқариб келинди. Давлатларимиз мустақилликка эришгач, алоқалар қайта тикланиб, унинг ривожи ўзгача тус олди. 1992 йили мамлакатларимиз ўртасида ўзаро савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланган эди. Бу эса икки давлат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга асос бўлди. Бугунги кунда Латвия ташқи савдосида Ўзбекистоннинг тутган ўрни жаҳондаги йирик давлатлар — Франция, АҚШ ва Италия каби мамлакатлар билан тенглашмоқда. Ўтган йили мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми бир неча миллион АҚШ долларини ташкил этди. Собиқ иттифоқ ҳудудида машҳур бўлган биргина «Дзинтарс» ҳиссадорлик жамияти Ўзбекистонга қарийб 3,5 миллион долларлик парфюмерия маҳсулотлари етказиб берди. Ўзбекистон эса Латвияга пахта толаси, ипак, рангли металл экспорт қилмоқда. Айниқса, Латвияда кўплаб тўқимачилик корхоналарининг ўзбек пахтасига бўлган эҳтиёжи каттадир.

Маълумки, Ўзбекистон ўзининг жўғрофий жойлашиши ва бошқа хусусиятлари билан Марказий Осиёда ўзига хос ўрин эгаллайди. Шу боис Ўзбекистон биз учун Шарқ дарвозаси вазифасини ўтайди. Мамлакатингиз орқали Латвия Марказий Осиёдаги ва шу минтақадаги бошқа давлатлар билан яқин алоқалар ўрнатиш имкониятига эга бўлади.

Ўзбекистон билан Латвия ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш учун ҳар иккала мамлакатда ҳам жуда катта имкониятлар мавжуд. Латвиялик ишбилармонлар Ўзбекистонга катта қизиқиш билан қарамоқда. Мамлакатингизда хорижий сармоядорлар учун қулай шарт-шароит яратилгани бунга сабаб бўлаётир. Ҳозир Латвия иқтисод вазири раҳбарлигида махсус комиссия Ўзбекистонда иш олиб бормоқда. Мазкур комиссия Ўзбекистондаги қатор йирик лойиҳаларни амалга оширишда ҳамкорлик қилиш ниятида.

Бундан ташқари «Латвия — Ўзбекистон савдо уйи»ни ташкил этиш режалаштирилмоқда. Савдо уйига Латвия томонидан «РАФ», «Дзинтарс» каби йирик ишлаб чиқарувчи корхоналар муассис бўлиш истагини билдирган. Бу таклиф ўзбекистонлик ишбилармонларда ҳам қизиқиш уйғотди.

Транзит юк ташиш соҳасидаги ҳамкорликни алоҳида таъкидлашни истар эдим. Ўтган йили бу борада ижобий силжишлар юз берди. Маълумки, Ўзбекистон савдо-сотиқ борасида Ғарбий Европа мамлакатлари билан яқин ҳамкорлик қилмоқда. Латвиянинг Болтиқ денгизидаги бандаргоҳлари орқали Ўзбекистон ўз товарларини Европа мамлакатларига чиқармоқда. Маълум маънода Ўзбекистон учун Латвия Европага кўприк вазифасини ўтамоқда.

— Халқларимиз ўртасидаги маданий алоқаларга ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Ўтган йили Ўзбекистон республикаси Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси ва Латвия маданият жамияти ўртасида алоқалар ўрнатилди. Улар биргаликда талай хайрли ишларни амалга оширмоқда. Хусусан, ҳар икки республика маданий ҳаётидаги халқаро аҳамиятга эга тадбирлар ҳақида ўзаро ахборот алмашилмоқда. Албатта, бундай алоқаларнинг тобора ривожланиб боришига шубҳа йўқ.

Латвияда мингдан зиёд ўзбек яшайди. Улар мамлакат халқ хўжалигининг турли жабҳаларида фаолият кўрсатмоқда. Бир неча йилдан буён Латвияда ўзбекларнинг маданий жамияти ишлаб турибди. Жамиятда латвияликлар Ўзбекистон тарихи, маданияти ва урф-одатлари билан танишиши мумкин. Жамият қошида якшанба мактаби ҳам ташкил этилган. Унда Латвиядаги ватандошларингиз Ўзбекистонда бўлаётган воқеалар, олиб борилаётган ислоҳотлардан мунтазам равишда хабардор бўлиб турадилар.

Шу боис Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Латвияга бўладиган сафари ғоят самарали бўлиши кутилмоқда.

Жумладан, икки мамлакат учун муҳим бўлган савдо-иқтисодий, маданият, маориф, туризм ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик ўрнатиш ҳақидаги муҳим ҳужжатлар имзоланиши кўзда тутилган. Ўйлайманки, Ўзбекистон Президентининг мазкур ташрифи икки давлат ўртасидаги муносабатлар тарихи китобида янги саҳифа очади.

Холмурод АБДУРАҲМОНОВ,
(ЎзА)

Вилоят янгиликлари

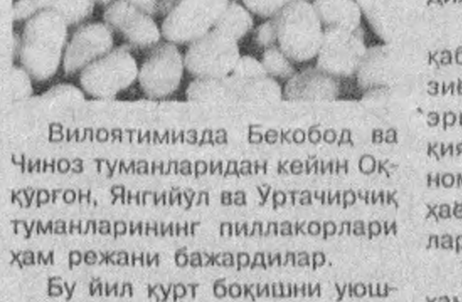

Вилоятимизда Бекобод ва Чиноз туманларидан кейин Оққўрғон, Янгийўл ва Ўртачирчиқ туманларининг пиллакорлари ҳам режани бажардилар.

ЯНА ТЎРТ ТУМАН МАРРАДА

Бу йил қурт боқишни уюшқоқлик билан ташкил этган ОҚҚЎРҒОН тумани «кумуш тола» миришкорлари давлатга режадаги 100 тонна ўрнига 117 тоннага яқин хом ашё етказиб бериб, зиммадаги топшириқни ҳам ошириб бажаришди. Бу ютуққа «Гулистон», «Маданият», «Мустақил Ўзбекистон», «Султонобод», Ҳамид Олимжон, А. Икромов, Навоий номли жамоа хўжаликлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

ЯНГИЙЎЛ туман пиллакорлари қабул пунктларига 105 тоннадан зиёд ҳосил жўнатдилар. Туман эришган бу меҳнат муваффақиятига «Тинчлик», А. Ортиқов номли, «Дўстлик», «Озод», «Янги ҳаёт» ва бошқа жамоа хўжаликлари катта улуш қўшдилар.

ЎРТАЧИРЧИҚЛИК пиллакорлар ҳам илғорлар қаторида маррага етиб келдилар. Шу кунгача 110 тоннадан зиёд «кумуш тола» топширилди. Пиллакорларнинг бу ютуғида Ким Пен Хва номли, «Гулистон» халқ корпорациялари, «Қорасув», «Роватак» ва «Қайтмас» жамоа хўжаликлари баракали ҳисса қўшдилар.

Юқоридаги туманларда пилла топшириш қизғин давом этмоқда.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

***

КЕЧА таҳририятимизга Юқоричирчиқ туманидан ҳам хушхабар келди. Пилла териш ва топширишни уюшқоқлик билан ўтказган туман меҳнаткашлари 115 тонна «кумуш тола» топшириб, режани муваффақиятли бажардилар.

Режани барвақт бажаришга, айниқса, Аҳмад Яссавий номли, «Ўзбекистон», «Гулистон» жамоа хўжаликлари пиллакорлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Г. Қорабоева, Ф. Умурзоқова, М. Собирова, Ф. Фармонкулов сингари пиллакорлар юқори кўсаткичларга эришдилар.

Туманда пилла териш ва топшириш давом этмоқда.

С. АБДУЛЛАЕВ.

45 ИШЧИ ЎРНИ ОЧИЛДИ

Оҳангарон туманида янги ишчи ўринларини ташкил этиш ишлари мунтазам давом этмоқда. Янги кичик корхоналар, цехлар очиш қатори уларнинг мавжудлари кенгайтириляпти. Чунончи, «Ғаллақудуқ» жамоа хўжалигида бир неча йиллдан бери ишлаб келаётган «Гулчеҳра» кичик корхонасининг ишлаб чиқариш қуввати анча ошди.

Бу кичик корхонада қатор цехлар ишлаб турибди. Уларда турли хил истеъмол моллари тайёрланмоқда, шу жумладан, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари қайта ишланмоқда. Шу бўлинмаларда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар харидоргир бўлаяпти. Шуни ҳисобга олиб ҳамда фуқароларни иш билан банд қилишга ҳисса қўшиш учун янги ишчи ўринлари ташкил этилди. Бунинг ҳисобига яна 45 нафар ғаллақудуқликларни иш билан таъминлаш имкони туғилди. Ишни икки-уч сменада уюштириш эса яна қўшимча юз нафарга яқин уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчиларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилиш мумкин бўлади.

Ғалла

ҲАШАРЧИЛАР ҒАЙРАТИ

ТАДБИРЛАР пишиқ-пухта белгиланса, режа узоқни кўзлаб тузилса ишлар анча тезлашади, осон кўчади. Бу йил минг гектар майдонда ғалла етиштирган Тошкент тумани деҳқонлари ана шундай йўл тутдилар. Улар ўримда ҳар кун, ҳар соат, ҳар дақиқа ғаниматлигини ҳисобга олиб, қўл ўримига ҳам пухта тайёргарлик кўрдилар. Етарли миқдорда ўроқ, чалғи тайёрланди. Бугунги кунда туманда умумхалқ ҳашари авж олдириб юборилди. Ғалла ўримида тумандаги турли ташкилот, муассаса, корхоналарнинг ишчи-хизматчилари, шунингдек, таътилга чиққан юқори синфларнинг мингдан ортиқ ўқувчилари ҳам қатнашмоқдалар. Айниқса, ётиб қолган, техника кириши қийин бўлган майдонлардаги ғаллани ўриб олишда ҳашарчиларнинг ғайрати қўл келаётир.

Ғ. Абдуллаев номли, «Ҳасанбой», «Ўзбекистон», М. Фозилов, Собир Раҳимов, Охунбобоев, Тўлабий номли жамоа хўжаликлари, шунингдек Абдураҳмонов номли давлат хўжаликларида ҳашарчилар юқори унум билан ишламоқдалар.

Ғалладан бўшаган ерлар пешма-пеш ҳайдалиб, чорва учун озуқа ҳамда сабзавот экиб, такрорий ҳосил олиш учун ҳам қизғин тайёргарлик кўрилаётир.

Т. САФАРОВ.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ДАСТУРИ

Мамлакатимиз бозор муносабатларига ўтаётган мураккаб иқтисодий шароитда давлат томонидан амалга оширилаётган таъсирчан ижтимоий сиёсатнинг мавқеи ва аҳамияти тобора ортиб бормоқда. Республика Президенти бошчилигида ишлаб чиқилган бозор муносабатларига ўтишнинг беш асосий тамойилларидан бири «кучли ижтимоий сиёсат» ҳисобланиши ҳам бежиз эмас.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов Ўзбекистон касаба уюшмаси фаолларидан бир гуруҳини қабул қилганди. «Кучли ижтимоий сиёсатни ҳаётга тадбиқ этиш давлат ва ҳокимият органларининг вазифаси бўлса, уларни нечоғли амалга оширилаётганлигини назоратга олиш, шу йўл билан меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилиш касаба уюшмалари фаолиятининг асосий мезонидир» деди. Дарҳақиқат, ушбу учрашувда қайд этилган таклифлар, мулоҳазалар касаба уюшмаларида ўз иш услубларини, таркибий тузилмаларини, жамият ҳаётидаги ўрнини қайта кўриб чиқишни тақозо этмоқда.

Ҳозирги кунда аҳолини ижтимоий ҳимоя этиш ва ёрдам кўрсатиш бўйича қатор фармонлар ва ҳукумат қарорлари мавжуд. Улар меҳнаткашларимизни ижтимоий ҳимоялашнинг мустаҳкам таянчига айланади. «Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги Президентимиз фармони бунга ёрқин мисолдир.

Хўш, ушбу фармон жойларда қандай амалга оширияпти, бошқарувнинг маҳаллий органлари касаба уюшмалари билан ҳамкорликда қандай ишлар олиб бормоқда? Шу ва шунга ўхшаш қатор саволларга жавоб олиш, умуман Президент Фармони Тошкент вилояти туманларида қандай татбиқ этилаётганини ўрганиш учун деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари Тошкент вилоят қўмитаси туман касаба уюшмалари қўмиталарига сўровномалар тарқатди. Шуни айтиш жоизки, фармонга биноан 1994 йилнинг 1 октябридан аҳолини ижтимоий ҳимоялашнинг давлат томонидан жорий этилган янги тури — кам таъминланган оилаларга ҳар ойда бериладиган моддий ёрдамни фуқароларнинг ўз-ўзини бошқарув органлари, яъни, маҳалла, қўрғон, қишлоқ ёки овул фуқароларининг йиғинлари мустақил равишда белгилайди. Туманлардан олинган маълумотларга қараганда мазкур фармон аҳоли ўртасида мамнуният билан қабул қилинган. Айни чоғда фармон ижросини тўла таъминлаш борасида вилоят туманларида анча ишлар қилинмоқда.

Ҳар бир инсон маҳалла ёки қишлоқда камол топади. Унинг қандай одамлиги, нималарга қодир эканлигига ўша жой жамоаси баҳо беради. Демак, маҳалла кимнинг ижтимоий ҳимояга муҳтожлигини ҳам яхши билади.

Шу сабабли вилоят туманларидаги барча маҳалла, қўрғон, овулларда, қишлоқ фуқаролар йиғинида фармон ижросини таъминлаш, жамғармаларга тушган маблағларни адолатли тақсимлаш ва ёрдамга муҳтож биронта ҳам фуқаро, оила назардан четда қолмаслиги учун махсус комиссиялар тузилган. Бу комиссиялар таркибига маҳаллаларда турмуш тажрибасига эга обрўли оқсоқоллар, касаба уюшмаси қўмиталарининг раислари, бошқа жамоат ташкилотларининг аъзолари киритилган.

Комиссиялар моддий ёрдам сўраб мурожаат қилган оилаларнинг яшаш шароитини, меҳнатга яроқли оила аъзоларини, ишсиз бўлса ишламаслик сабабларини ўрганиб чиқиб, шундан сўнг фуқаролар йиғини комиссия қарорига асосан оилаларга моддий ёрдам пули тайинланмоқда. Туманларда комиссияларга тушаётган аризалар сони кўпайиб бормоқда. Баъзан даромади етарли бўлган оилалардан ҳам аризалар тушмоқда. Жумладан, Тошкент туманида оилалардан 1394 та ариза тушган бўлса, шундан 55 тасига рад жавоби берилди. Чиноз туманида 2079 та ариза кўриб чиқилиб, ундан 1859 таси қондирилди.

Моддий ёрдам пуллари фармонда кўзда тутилган миқдорда, яъни 150 дан 300 сўмгача тайинланмоқда. Шуни айтиб ўтиш лозимки, комиссиялар томонидан оилаларга тайинланган ёрдам пуллари маълум муддатгача берилмоқда. Белгиланган муддат тугагач, комиссияга яна ўша оилалардан ариза тушса, аҳвол яна қайтадан ўрганиб чиқилмоқда.

Бекобод туманида ҳозирги кунда 6500 дан ортиқ оилага моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Шу йилнинг февраль ойида 2316 оилага 605240 сўм моддий ёрдам пули тарқатилди. Оққўрғон туманида февраль ойида 1370 оилага 276155 сўм, Бўка туманида 88557 сўм, Янгийўл туманида 1995 йилнинг икки ойи мобайнида 1 млн. 617 минг сўм, Тошкент туманида 1994 йилнинг уч ойида ва 1995 йилнинг январь ойида 924885 сўм пул тарқатилди. Зангиота туманида шу йилнинг январь — февраль ойларида 2920 кам таъминланган оилага 701 минг сўм, март ойида 1679 оилага 405700 сўм пул берилган. Туман бўйича жами 1 млн. 207 минг сўм моддий ёрдам пули ажратилган.

Фармон ва ижро

Бир қарашда ҳамма иш кўнгилдагидек кетаётган кўринади. Аммо маълумотлар таҳлили шуни кўрсатадики, вилоят туманлари ҳудудларида кам таъминланган оилаларга ёрдам пули миқдорлари айрим ҳолларда нотўғри белгиланмоқда.

Мисол учун Пискент туманининг Сайид қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида Эрбўта Бобоев оиласига қуйидагича моддий ёрдам пули тайинланган: жамоа хўжалигидан Эрбўта Бобоев 60 сўм ойлик, хотини 7 та боласи учун 70 сўм нафақа, 0,15 гектар томорқа еридан ҳар ойда 100 сўм даромад олади. Умумий даромад жами 230 сўм. Ҳар ойига бу оилага 300 сўм нафақа тайинланган. Демак, оиланинг умумий даромади 530сўмни ташкил қилади. 7 та бола, ота-она, 9 кишидан иборат бўлса, унда жон бошига тақсимланган пул 530:9=58 сўмни ташкил қилади. Бу эса, оиланинг қийин аҳволини яхшилашга ёрдам бўла олмайди. Чунки оила аъзоларининг жон бошига 100 сўмдан кам даромад тўғри келмоқда. Ваҳоланки, республикамиз Президенти касаба уюшмаси фаоллари билан учрашувда айтганидек, ёрдам муҳтож оилаларга энг кам иш ҳақининг 1,5 — 3 баравари миқдорида берилиши керак.

Худди шундай ҳолат Муротали қишлоғида (Пискент тумани) ҳам кўриш мумкин. Ўтган йилнинг сентябрь ойидан 1995 йилнинг март ойига қадар 39 оилага 200 сўмдан ёрдам пули бериб келинган. 300 сўмдан белгиланган ёрдам пули январда ҳам тўланган. Ваҳоланки, йилнинг ҳар чорагида комиссия оилавий шароити яхшиланганларни рўйхатдан чиқариб, янги тушган аризаларни ўрганиб, бошқа оилаларни рўйхатга киритиши керак эди. Айрим ҳолларда бир ой моддий ёрдам олиб, кейинги ой ёрдам ололмаётган оилалар ҳам аниқланди. Жумладан, Қутфия Исроилова бир ой моддий ёрдам пули олган. Кейинги ой рўйхатдан тушириб қолдирилган.

Чунончи, ҳокимлик томонидан қишлоқ фуқаролари йиғинига қўшимча рўйхатлар бериш ҳоллари ҳам учрайди. Масалан, Сайид қишлоғи фуқаролар йиғинига асоссиз равишда ўқитувчи ва тиббиёт хизматчиларидан 50 кишининг номини рўйхатга қўшиб ёзиш буюрилган.

Қишлоқ фуқаролар йиғинларига аксарият ҳолларда жойлардаги кам таъминланган оилаларга ажратилган жамғармалар миқдори маълум эмас, улар фақат рўйхат тузиш билангина оворалар, холос. Бу эса, жамғарма маблағларини сарфлашда аниқ тартиб ўрнатиш, маблағларни мувофиқлаштиришда қийинчиликлар туғдирмоқда. Айрим туманлар ҳудудларида ёрдам пуллари баъзи сабабларга кўра 10-15 кун кечикиб берилиши ҳоллари ҳам учраб турибди.

Президентимиз таъкидлаганидек, бу борадаги назорат ишларини кучайтириш зиммамиздаги вазифалардан бири экан, жойлардаги касаба уюшмалари қўмиталари, фаолларимиз бу ишларда ҳам жонбозлик кўрсатишлари, ошкоралик тамойилларига риоя қилиб, ёрдам пулларининг адолатли тақсимланиши устидан изчил назорат ўрнатишлари лозим.

Мавжуд камчиликларни бартараф қилиш, ижтимоий ёрдам пулларини адолатли тақсимлаш, жамғарма маблағларини ўз ўрнида сарфлаш учун қуйидаги тадбирларни амалга ошириш зарур деб ўйлайман.

1. Оиланинг даромадини аниқлашда Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 24 августдаги 454-сон қарори билан тасдиқланган Низомга, аниқ меъзонлар ўлчами киритилса:

2. Қишлоқ фуқаролари йиғини қарори ҳокимият ёки юқори ташкилотлар томонидан асоссиз равишда ўзгартирилавермаса;

3. Ҳар бир қишлоқ фуқаролар йиғинига ажратилган маблағ уларнинг ўз ҳисоб рақамларида турса;

4. Жамғарма банкидан моддий ёрдамни олишга бора олмайдиган бетоб, ногирон ва қарияларга пулни почта, банк ходимлари ёки қишлоқ фуқаролар йиғини ва касаба уюшмаси фаоллари томонидан уларнинг уйларига элтиб берилса нур устига аъло нур бўлур эди. Касаба уюшмаси вилоят қўмитамиз ҳам жорий йилда туманлардаги 30 та кам таъминланган оилаларга 400 сўмдан моддий ёрдам кўрсатди. Шу билан бирга Бекобод туманидаги «Авангард» жамоа хўжалигида яшовчи уч етим болага қурилиши чала қолган уйни тўлиқ битириб, жиҳозлаб, сўнг унга кўчиб ўтишида ёрдам берди. Шу мақсадда вилоят қўмитамиз 28 минг сўм пул, стол ва стуллар ажратди. Тошкент давлат аграр университети ўқитувчилари ва талабаларига «Наврўз» байрамини нишонлашда моддий ёрдам кўрсатилди ва уч аълочи талабага мунтазам ҳар ойда стипендия берилмоқда. Шунингдек, Зангиота туман қўмитаси томонидан 10 нафар етим болага 100 сўмдан жамғарма дафтарчаси очилди. Бешта кам таъминланган оилага 300сўмдан 1500 сўмгача моддий ёрдам берилди. Туман бошланғич касаба уюшмалари қўмиталари ёрдамга муҳтож оилаларга 150—200 сўмдан пул ёрдами кўрсатдилар. Вилоятимиз бўйича бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Фармон ижросини тўла амалга ошириш, ҳар бир муҳтож одам, кам даромадли ва серфарзанд оилалар Президентимиз ғамхўрлиги туфайли кафолатланган ижтимоий ҳимояга эга эканликларини чуқур ҳис этишлари учун барча чораларни кўриш, тарғибот ва назоратни кучайтириш, фаол ҳаракатлар қилиш биз касаба уюшмалари фаолларининг ҳозирги кундаги долзарб вазифамиздир.

Қ. ШОДИМЕТОВ,
Деҳқончилик-саноат ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитасининг раиси, касаба уюшмалари кенгаши раисининг ўринбосари.

● *Олий таълим: ислоҳотлар йўлида*

КОМИЛ ИНСОННИ ТАРБИЯЛАШ — ЗАМОН ТАЛАБИ

Ҳозирги даврда таълим олаётган талаба — Ўзбекистоннинг яқин истиқболида мамлакат нуфузини янада юксакка кўтарувчи, Президентимиз бошлаб берган ислоҳотларни дадил амалга оширувчи мутахассислардир.

Шу боис республикамиз маънавий ҳаётининг барча соҳаларида туб ўзгаришлар юз бераётган, миллий ва умуминсоний қадриятлар тикланаётган, ҳукуматимизнинг изчил ва оқилона сиёсати туфайли ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш асослари яратилаётган ана шу кунларда ёш авлодни Ватанга меҳр ва садоқат руҳида маънавий мукаммал, чуқур билимли мутахассис — комил инсон қилиб тарбиялаш масаласи бугунги кунда таълим соҳаси зиммасидаги долзарб вазифа ҳисобланади.

Очиқ айтиш керакки, биз мустақилликкача дунёвий илмлардан анча-мунча орқада қолган эдик. Бугунги кунда — таълим соҳасида ислоҳотни амалга оширишда ана шу ҳол ўз таъсирини кўрсатмоқда. Шу боис юртбошимиз маърузаларидан бирида: «Бизнинг ўрта, ўрта-махсус ва олий мактабларимиз касб маҳорати ва маънавий-руҳий жиҳатдан замонавий соҳаларда ишлайдиган ёшларни тарбиялашга қодирми?» — деган саволни бериб, унга ўзлари жавоб қайтардилар: — «Менимча, унчалик тайёр эмас, халқ таълими янгича шароитда ўз ишини ниҳоятда секинлик билан қайта қурмоқда».

Ҳа, ҳақиқатан ҳам истиқлол йилларида таълим соҳасини тубдан ўзгартиришга тўғри келди. Айни кунларда олий таълим дастури тасдиқланиш арафасида, у кўп муҳокамалардан ўтди ва дастурни мукаммаллаштириш жараёни ҳозир ҳам давом этяпти.

Олий таълимда кечаётган ислоҳотлар университетимизда ҳам амалда ўз татбиқини топаяпти. Булардан асосийси,— кўп босқичли таълим тизимига ўтиш. Университетда лицей, коллеж, бакалавриат, магистратура — хуллас, таълим янги тизимининг барча поғоналари бўйича ўқитиш ишлари йўлга қўйилган. Бу ҳозирча ҳам домлаларимиз, ҳам талабалар учун бирдек янгича тартиб экани боис, ўқиш ва ўқитиш жараёнини ҳали яхши ўзлаштириш ва бирмунча такомиллаштириш зарур бўлади.

Баъзан унда-бунда талабаларнинг ўқишдан совиб, олди-сотдига берилиб кетаётгани ҳақидаги гаплар қулоққа чалиниб қолади. Шуни таъкидлашни истардимки, аввало, янги таълим тизими тартибига кўра, ўқишга кирган ёшлар ўзлари хоҳламаса, илгариги пайтларда бўлганидек, диплом учун беш-олти йиллаб олий ўқув юртига боғланиб қолиши шарт эмас. Улар коллежларимизга ўтиб ўқиб, диплом олишлари мумкин. Қолаверса, талаба ўқийман, ўрганаман деб интиладими, у албатта танлаган ана шу йўлидан қайтмайди. Лекин, таассуфки, ўз соҳасини яхши билмаган, саводи ҳам ҳаминқадар баъзи домлалар болаларнинг ўқишга бўлган ҳафсаласини тушириши мумкин. Биз бу ҳолни иш жараёнида, албатта, ҳисобга оляпмиз. Университет ўқитувчилари синовлардан ўтгачгина уларга дарсга кириш учун рухсат беріляпти. Ана шундай чора-тадбирлар туфайлидирки, университетимизда таълим олаётган талабалар ўқишни ташлаб, «бизнес»га «шўнғиб» кетаётганлари йўқ.

Лекин, шуни ҳам айтиш лозимки, ҳозирги иқтисодий ўтиш даврида яратилган қулайликлардан оқилона фойдаланиш ўрнига, дарсга хоҳласа келиб, хоҳламаса келмай, фанларни ўзлаштирмаган талабаларга нисбатан олий таълим ва шу жумладан, университетимиз қонун-қоидаларида қаттиқ чоралар белгиланган. Бундан ташқари, таълим жараёнида ўқиётган боланинг ота-онаси билан алоқа боғлашни йўлга қўйдик. Мабодо талабанинг оиласида маълум қийинчиликлар мавжуд бўлса, бундай талабаларга иқтисодий ёрдам ҳам кўрсатамиз. Масалан, тиришқоқ, иқтидорли ва интизомли талаба оилавий шароити сабабидан ўқишни сусайтириб юбориши мумкин. Бу ҳолда ҳам университет талабаларга ҳар томонлама кўмак беришга тайёр.

Университетда давлатимиз тили мавқеини бугунги жаҳон тиллари даражасига кўтариш борасида бир қанча тадбирлар амалга оширилмоқда. Яқинда «Миллий тараққиёт: тил ва таълим» мавзусида минтақавий илмий анжуман ўтказдик. Анжуманда она тилимизни жаҳон тилларига яқинлаштириш учун лотин алифбосига ўтишнинг афзалликлари хусусида ҳам фикр алмашинди. Бу борада республика миқёсида қилинаётган ишлар қўллаб-қувватланди. Ўзбек тилида дарсликлар яратиш борасида талай ишлар қилинди. Шунинг баробарида ҳар бир талаба дунёвий илмлардан хабардор бўлиши учун инглиз, немис, француз ва жаҳоннинг бошқа тилларидан бирини билиши шарт. Айниқса, ҳозирги жараёнда бусиз етук мутахассис бўлиш қийин. Шу боис университетда техник билим олиш қатори талабалар, албатта, жаҳон тилларини ҳам эгаллашлари учун шарт-шароитлар яратилган.

Хорижий давлатлардаги олий ўқув юртлари билан алоқалар яхши йўлга қўйилган. Жумладан, университетимизда Малайзия билан ҳамкорликда ташкил қилинган бизнес мактаби фаолият кўрсатмоқда. Мазкур мактабда малайзиялик профессор-ўқитувчилар дарс беради. Франциянинг Сарбон университети билан биргаликда ўқув юртимиз қошида қўшма илмий марказ очиш тўғрисида битим тузган эдик. Ҳозир илмий марказ ишга тушиш арафасида. Шунингдек, университет АҚШ, Германия, Хитой, Ҳиндистон, Покистон, Польша, Жазоир, Миср, Вьетнам, Сурия каби бошқа мамлакатлар олий ўқув юртлари, нуфузли ташкилотлар ва халқаро жамғармалар билан ҳамкорлик қилмоқда. Шу ўринда Конрад Аденауэр жамғармасининг ўзбекистонлик стипендиантлари ҳам университетимиз вакиллари эканини таъкидлаш жоиздир.

Тошкент давлат техника университети Марказий Осиё минтақасидаги энг йирик олий ўқув юртларидан бири ҳисобланади. Университет билан минтақада мавжуд техника ўқув юртлари ўртасидаги ҳамкорлик самарали ривожланмоқда. Бу ҳамкорлик таълим-тарбияни яхшилаш, ўзаро тажриба алмашиш, яратилаётган янгиликлар, маълумотларни умумлаштириш каби эзгу истакларни амалга оширишга қаратилган. Олий ўқув юртида қардошларимизнинг фарзандлари турли мутахассисликлар бўйича касб ўрганишяпти. Битириб чиққан мутахассислар эса Марказий Осиёнинг ҳамма давлатларида фаолият кўрсатяптилар. Хусусан, университетимиз профессор-ўқитувчилари орасида ўзбеклардан ташқари қозоқ, қирғиз, туркман, тожик миллатига мансуб фан доктори ва номзодлари фаолият кўрсатиб, юқори малакали мутахассисларни тарбиялаш йўлида жонкуярлик қилмоқда.

Шу кунларда таълим соҳасидаги ҳамкорликнинг янги қоидаларини ишлаб чиқиш учун бу борадаги дастурларимизни қайтадан кўриб чиқяпмиз. Азалий ёндош ва қардош халқлар олий таълимида кутилганидек кенг ҳамкорлик йўлга қўйилгач, мамлакатларимиз ва умуман, минтақамиз ҳар томонлама тез ривожланишига аминман.

Тўлқин МИРКОМИЛОВ,
Тошкент давлат техника университети ректори, техника фанлари доктори, профессор.

● *Тадбиркорлик иқтисодиёт келажаги*

ЙЎЛИ ОЙДИН ЖАМОА

Ҳа, айни кунларда ишчанлик, тадбиркорлик, ташаббус ва ташкилотчилик зарур. Бу йўлда қунт ва сабот устивор аҳамият касб этмоқда.

Вилоят гўшт ва сут саноати давлат ҳиссадорлик бирлашмасига қарашли «Янгийўл сути» ҳиссадорлик жамияти жамоаси ҳузурида бўлганимизда, табиийки, хаёлимиздан юқоридаги фикрлар кечди ва фикримизни шу корхона мисолида муқояса кўришга уриндик. Корхонанинг ёш ва тадбиркор раҳбари Икром ПИРМАМАТОВ билан мулоқотимиз ҳам ислоҳотлар хусусида бўлди.

— Ўн йил бўлди шу жамоага раҳбарман,— дейди Икромжон. — Одамларимиз бир-биридан ишчан, ўзаро аҳил ва тотув. Бу ерда 40 дан зиёд киши меҳнат қилади. Улар турли миллат вакилларидан иборат. Истиқлолимизнинг истиқболини таъминлашда ва унинг муваффақиятларини мустаҳкамлашда фидойилик сув ва ҳаводай зарур. Фидойи инсонларни эса халқ доим эъзозлайди...

«Ўзгўштсутсаноат» уюшмасидан йўлланган бир ҳужжатни менга тақдим этишди. Унда қайд этилишича, республикамиздаги сут ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқаришга, уларни қадоқлашга ихтисослашган 38 та корхонадан 4 таси ўтган йили меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришиб, пешқадамлар қаторидан муносиб ўрин эгаллаганлиги қайд қилинган эди. «Янгийўл сути» ҳиссадорлик жамияти эса бу илғорлар сафида биринчи бўлиб турарди.

Шунинг учун ҳам корхона жамоасининг 1994 йилги ишлаб чиқариш натижаларини алоҳида қайд этишни ўринли деб ҳисоблаймиз. Зеро, ўтган йилни яхши натижалар билан якунлади. Жумладан, 5434 тонна сут маҳсулотлари, 31 тонна сариёғ ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Йил якунига кўра 270 минг сўм соф фойда корхона ҳисобига келиб тушди. Жорий йил режалари эса бундан ҳам кенг. Шунинг учун ҳам бугунги меҳнат яна-

да баракали бўлаяпти. Ўтган йилда эришилган ютуқлар янада мустаҳкамланмоқда. Меҳнатнинг барча кўрсаткичлари ошиб бормоқда. Корхона жамоаси йил бошидан бери сут маҳсулотларининг ўзидан 780 тонна ишлаб чиқариб, биринчи чорак режасини ўринлатиб қўйди. Шунингдек, 15 тонна сариёғ ва бир тонна пишлоқ истеъмолчиларга жўнатилди.

1994 йилнинг ёзидан ҳиссадорлик жамияти мақомини олган бу корхонада асосан сут, қаймоқ, пишлоқ, сариёғ, сузма, ширин сут ва қуюқлаштирилган сут каби ўнга яқин маҳсулот тури ишлаб чиқарилади. Мавжуд 4 та цехда ишлар мароми яхши. Цехларнинг узлуксиз ишлашини таъминлашда корхона мутахассислари ва усталарнинг хизмати беқиёс. Ишчиларнинг ғайрат-шижоати эса алоҳида таҳсинга сазовор. Уста Комил Икромов, техника созловчиси Николай Лапшин, катта кимёгар Муқаддам Отахонова, ишчилар Умри Мирзааҳмедова, Дилбар Алиқулова ва Зайнаб Шарофиддиновалар фидокорона меҳнатлари билан жамоада катта ҳурмат-эҳтиром қозонишган. Корхонада маҳсулот ҳажмини кўпайтириш, унинг янги турларини ўзлаштириш қатори харидоргирлигини таъминлашнинг асосий омили бўлган сифатини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда. Бозор учун ишлаш, мижозларни ранжитмаслик, уларнинг сафини кўпайтириш шуни тақозо этмоқда.

— Ҳар қандай ишлаб чиқариш жараёнида сифат бўлмаса, суръатнинг қадри йўқолади,— дейди корхона лабораторияси бошлиғи Муқаддам Отахонова.— Биз, лаборатория ходимлари маҳсулот сифатига масъулмиз. Суръат ҳам керак, албатта. Аммо корхонамиз нуфузини, маҳсулотларимизнинг харидоргирлигини аввало сифат белгилайди. Шаҳар марказида махсус фирма дўконимиз бор. Унинг хизматидан харидорлар хурсанд экан, бу уларга сотилаётган маҳсулот сифати кўнгилдагидек бўлаётганидандир. Дўконда корхонамизда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар қатори бошқа кўп турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам мавжуд. Айни вақтда Янгийўл тумани маркази — Гулбаҳор қўрғонида ҳам яна бир фирма дўкони қурилиши олиб борилаяпти.

Корхона дарвозасидан чиқиб, пешма-пеш жўнатилаётган тайёр маҳсулотлар Янгийўл шаҳри ва тумани ҳамда пойтахтимиз Тошкент аҳолиси дастурхонига тортиқ қилинмоқда. Бунинг устига улар анча арзон ҳамдир. Бундан ташқари, шаҳардаги маҳаллаларда истиқомат қилувчи кексаларга, ёш болали оилаларга, ногирон ва ҳожатманд кишиларга корхона маҳсулотларини сотиш йўлга қўйилган. Бунинг учун ажратилган махсус битта транспорт воситаси улар хизматида.

Хўш, корхонада меҳнатга яраша манфаатдорлик қай даражада? Биз шу саволимиз билан айрим ишчиларга мурожаат қилдик.

— Маошимиз чакки эмас,— дейди сут қабул қилувчи ишчи Қумри Олимова.— Ойлигимиз ўртача 700 — 800 сўмни ташкил этмоқда. Бундан ташқари, биз, ишчиларга вақти-вақти билан ун ҳам бериб турилади.

— Шундай дейишимизга ажабланманг,— гапга қўшилади яна бир ишчи Марина Борисова,— Корхонамиз маъмурияти Қозоғистоннинг Туркистон шаҳридаги «Монолит» фирмаси жамоаси билан ўзаро шартнома тузган. Шартнома бўйича келтирилган бу ун фақат корхона жамоасига эмас, балки Янгийўл туманининг барча жамоа ҳамда деҳқон (фермер) хўжаликларига, шунингдек, Чиноз туманидаги Турсуной Охунова ва Охунбобоев номли жамоа хўжаликларига ҳам арзон нархда сотилади. Боиси бу хўжаликлар корхонамизни узлуксиз сут билан таъминлаб туради.

Корхона жамоасининг қайси бир аъзоси билан суҳбатлашмайлик, бозор иқтисодиётига ўтиш даврининг айрим мураккаб жараёнлари ўткинчи эканлиги, халқимизнинг сабр-қаноати унинг келажакка, порлоқ истиқболга, ҳозирги қийинчиликлар албатта ортда қолишига қатъий ишончи гурунгимизнинг асосий мазмунига айланди.

Корхонада ҳамма иш силлиққина кетмоқда, дейишдан узоқдамиз, албатта. Ишлаб чиқариш бўлганидан кейин унинг ўзига яраша қийинчиликлари, муаммолари ҳам мавжуддир. Кўп ҳолларда маблағлар етарли бўлмаяпти. Бунинг асосий сабаби ҳам маълум. Корхона жамоаси етказиб берган маҳсулотларига савдо шохобчаларидан ўз вақтида ва етарли пул тушмаяпти. Гоҳо эса нақд пул банк тизимида узоқ ушланиб қолади. Оқибатда сут етказиб берган хўжаликлар билан ҳисоб-китобни вақтида қилишнинг иложи бўлмаяпти. Бу қўшимча муаммоларни келтириб чиқармоқда.

— Йўқ, булар бизга баҳона бўла олмайди,— дейди корхона раҳбари,— Фаолиятимиз нуфузи ва қамровини оширишда биз меҳнат қилаверамиз. Меҳнатнинг йўли эса азал-азалдан ойдин, қут-баракотли. Жамоамизнинг ҳар бир аъзосига шу умид туйғуси куч-қувват беради!..

А. ТУРДИЕВ.

● Эътиборингизга ҳавола этилаётган ушбу суратлар корхона ҳаётининг бугунги кундаги айрим лавҳаларини акс эттиради.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

САХОВАТ УЛУҒЛИК КЕЛТИРАДИ

ЎРТАЧИРЧИҚ ТУМАНИДА ХАЙРИЯ ТАДБИРИ БЎЛИБ ЎТДИ

Ҳимматларнинг улуғи саҳийликдир. Ҳиммат ва саховат — бу икки шарафли сифат покиза кишиларга хосдир. Ўртачирчиқ тумани ҳокимлигида бўлиб ўтган хайрия тадбирига мана шундай фазилатли инсонлар тўпланишди. Тумандаги корхона, жамоа хўжаликлари, хусусий дўконлар, ишбилармонларнинг бу ташрифларининг боиси қийналган оилалардаги фарзандларга, етим қолган болаларга мурувват кўрсатиш, уларни ўз паноҳларига олиш эди.

— Очиғи, кўпинча кишилар орасида меҳр йўқолиб бораяпти, — дея нолиймиз, — дейди ҳаяжонини яшира олмай туман хотин-қизлар кенгашининг раиси Малика Хўжаева. — Шу тадбирни ўтказиш жараёнида шунга амин бўлдимки, орамизда саховатпеша, меҳридарё инсонлар жуда кўп экан. Бунга ўзингиз ҳам гувоҳ бўлиб турибсиз.

Дарҳақиқат «Саховат қутиси» ёнига келувчиларнинг кети узилмасди. Ҳар ким баҳоли қудрат бу олижаноб ишга улуш қўшарди. Йиғилган маблағ болаларимиз манфаати, уларнинг соғлиги учун эканлигини яхши билишарди. Туман жамғарма банки раиси Т. Раҳмонов 1-июнь Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни туғилган гўдакларга омонат дафтарчаси очилиб, улар ҳисобига 300 сўмдан пул қўйилганлигини билдирди. Тўйтепадаги хусусий дўкон мудираси М. Абдуллаева ҳимматини эса кўпчилик узоқ олқишлади. У отасиз қолган икки болани ўн саккиз ёшга киргунга қадар ўз паноҳига олди. Худди шунингдек, «Хуршида» кичик корхонаси, «Тонг» ҳиссадорлик жамияти, 74-автокорхона, «Кукси» хусусий корхонаси ва бошқа бир қатор жамоа хўжалиги вакиллари ҳам бирин-кетин сўзга чиқишиб, ўз оталиқларига олган ўғил-қизларни нафақат байрамларда, балки улар балоғат ёшига етгунларигача ҳолларидан хабар олиб туришларини билдирдилар. Тадбир тугади. Лекин бундай эзгу ишлар давом этишига, саховатлилар сафи кенгайишига ишончимиз комил.

М. ОБИДОВА.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

БЕМОРЛАР МИННАТДОР

ЗАМОНАВИЙ тўрт қаватли бинога жойлашган мазкур даволаш муассасасига мурожаат қилган бемор борки, дилида унинг ходимларига нисбатан самимият уйғониши тайин. Бу бежиз эмас. Акмал Икромов туманидаги 3-поликлиникада ишлаётган оқ халатли ҳар бир шифокорнинг фаолияти, аввало, нажот истаб келган кишини ширин сўз билан кутиб олиш, унинг касаллигини тўғри аниқлаш ва ўз вақтида малакали муолажа кўрсатишга йўналтирилган. Тумандаги 156 минг нафар катта ёшдаги аҳоли тиш, милк, жағ касалликлари бўйича ана шу даргоҳ хизматидан баҳраманд.

Шифохона кўпгина ихтисосликлар бўйича бўлимлар ва кабинетларга эга. Терапия, жарроҳлик, ортопедия бўлимлари, тиш техникаси лабораторияси, рентген, физиотерапия ва бошқа кабинетлар шулар жумласидандир. Шунингдек, тумандаги 4 та катталар поликлиникаларида, 5 та саноат корхоналарида, адабиёт институти, Алгоритм, «Прогресс» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаларида, «Ўрикзор» мавзесида ҳамда 3 та ўрта мактабда унинг филиаллари ишлаб турибди. Бу ерда тиббий хизмат кўрсатаётган 83 нафар врачдан 45 нафари юқори тоифали шифокордир. Стоматология поликлиникасида кечаю кундуз, ҳатто дам олиш, байрам кунларида ҳам муолажалар йўлга қўйилган. Уруш қатнашчилари, ногиронлар, ётиб қолган беморларнинг уйларига бориб даволаш ташкил этилган. Шу тоифа кишилар учун бепул ясама тиш қўйиб берилади. Биргина 1994 йилнинг ўзида 101 нафар киши ана шундай беминнат хизматдан баҳраманд бўлди.

С.ҲАСАНОВ.

● «ҲОСИЛ — 95» *ВИЛОЯТИМИЗДА РИЗҚ-РЎЗИМИЗ БЎЛГАН ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМ СУРЪАТИ КУН САЙИН ОРТМОҚДА* ● «ҲОСИЛ — 95»

ҒАЛЛА НОБУД БЎЛМАСИН

3 июнь куни Тошкентда вилоят ҳокимлари, алоқадор вазирлик, корпорация, идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари, мутахассислар иштирокида ғалла ўрими масалаларига бағишланган сим орқали кенгаш бўлди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков бошқарди. Кенгашда республикамиз далаларида етиштирилган бошоқли дон ҳосилини нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш, бўшаган майдонларга зудлик билан қайта экин экиш ва чорва қишловига озуқа жамғаришнинг аҳволи муҳокама қилинди.

— Президентимиз Ислом Каримов мамлакатимизда ғаллачиликни ривожлантириш учун кенг йўл очиб берди,-деди И. Жўрабеков. — Бу оқибатнатижада республикамизнинг ғалла мустақиллигига эришишида муҳим омил бўлади. Бу йил республикамиз деҳқонлари бир миллион 366 минг гектар ердан 3 миллион 300 минг тонна бошоқли дон ҳосили олиш орзуси билан яшамоқда. Аммо, ана шу катта меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилнинг кўп қисми ҳозирча йиғиб олингани йўқ.

Сир эмас, ўтган йили ғалла ўримида кўпгина хатоларга йўл қўйилди. Комбайнларнинг унумли ишламагани, айрим раҳбарларнинг беparволиги оқибатида ўрим анча кечикди. Натижада дон ерга тўкилиб нобуд бўлди, қайта экиш чўзилиб кетди. Бу йил ўтган йилги хатолар такрорланмаслиги учун қандай тадбирлар кўрилди? Ҳозиргача 90 минг гектарга яқин майдондаги ғалла ўриб-янчиб олинди. Андижон ва Наманган вилоятларида дон, айниқса, мўл бўлди. Ишнинг кўзини билиб меҳнат қилаётган ана шу вилоятларнинг ғаллакорлари ялпи ҳосилни 40-45 центнерга етказиш учун барча имкониятлардан самарали фойдаланмоқда. Наманганда гектаридан 60 центнердан дон етиштиришга эришган хўжаликлар бор.

Ўрим мавсуми ўтган йилгидан 10-11 кун олдинда бормоқда. Бу ҳол экиндан бўшаган ерларга сабзавот ва бошқа озуқабоп экинлар экиш имконини беради, деди нотиқ сўзида давом этиб.

Кенгаш қатнашчилари бу йил ғалла ҳосилдорлиги юқори эканлигини эътироф этиш билан бирга, айрим туманларда мавжуд ҳосил 15-20 центнердан ошмаётганлиги ҳақида гапирдилар. Ваҳоланки, ҳосил чўғи комбайнлар ўримга тушмасдан аввал чамаланиб кўрилиши лозим эди. Бор ҳосилни йўққа чиқариб кўрсатиш қўли эгри кишиларга қулайлик яратади, албатта. Республика Ички ишлар вазирлиги ахборотига кўра, «Ҳосил — 95» операциясида 134 гектар ер пайхон қилинганлиги, 230 маротаба ғаллани ўғирлаб кетиш ҳоллари учраганлиги, хусусан, Жиззах вилоятидаги ғаллазорда кўкнори ўстирилаётгани қайд этилди.

Бу йил барча имкониятлардан унумли фойдаланиб, ўримни қисқа муддатларда тугатиш мўлжалланмоқда. Ўрим қизиган паллада 8 мингдан ортиқ комбайн ишлаши керак. Қўшни жумҳуриятлардан 718 комбайн ёрдамга келаётир. Мингдан ортиқ янги комбайн биринчи марта ўримда қатнашади. Аммо, Нурота тумани, Сирдарё ҳамда Самарқанд вилоятларида комбайнлар далага чиққандан сўнг «сир»и очилиб қолмоқда.

Кенгашда республикада чорва озуқаси жамғариш кўнгилдагидек эмаслиги таъкидланди. Айниқса, оралиқ экинларни йиғиштириб олиш муддати чўзилмоқда. Айрим вилоятларда ҳанузгача беданинг биринчи ўрими тугалланмаган. Бунинг устига, унинг ҳосилдорлиги паст. Ўртачирчиқ туманида ўрилган беда 10-15 кунлаб далада қолиб кетди. Қорақалпоғистонда гектаридан олинаётган озуқа бирлиги 2 тоннадан ошмаётир. Ҳолбуки, Наманган вилоятида ҳар гектар ер ҳисобига 25 тоннадан озуқа бирлиги етиштирилди.

— Ғалланинг талон-торож бўлишига йўл қўйиб бўлмайди,-деди И. Жўрабеков якунловчи сўзида. — Турли баҳоналар билан мавжуд ҳосилни атайин камайтириб кўрсатишга уринаётган туман раҳбарлари қаттиқ янглишадилар. Суғориладиган ерларнинг гектаридан камида 35 центнердан ҳосил кўтарилиши керак.

Ўтган йили маъмурий органлар томонидан минглаб тонна дон давлат омборларига қайтарилган эди. Бундай кўнгилсиз воқеаларнинг содир бўлмаслиги учун жойларда назорат постлари, юк ортилган транспортни кузатиб бориш учун махсус кишилар қўйиш керак. Комбайнларни гуруҳ-гуруҳ қилиб ишлатиш лозим. Республика Вазирлар Маҳкамасининг бу йилги ғалла ўримини муваффақиятли ўтказиш ҳақидаги қарорида айтилганидек, мавсумни 20-25 иш кунида тугатиш талаб этилади. Бу соҳада водий ғаллакорлари тажрибасидан фойдаланиш ўринлидир. Комбайнчиларга етарли шароит яратиб бериш, ётиб қолган пайкаллардаги ғаллани қўлда ёки махсус агрегатларда ўриш ва хирмонга ташиш мақсадга мувофиқдир.

Кенгашда ана шу вазифаларни вақтида бажариш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланди.

Сим орқали мулоқотда республика Бош вазирининг ўринбосарлари Қ. Ҳаққулов, М. Усмонов, Р. Юнусов, Ю. Пайгин ҳамда В. Чжен иштирок этди.

П. НИШОНОВ,
ЎзА мухбири.

ХИРМОН ТЎЛИБ ТЎКИЛАР ДОН

— Жуда вақтида келдингиз, — деди Паркент туман ҳокими Туроб Холтоев,- шу кунларда бутун ҳаракат муҳим тадбирга — ғаллани нобуд қилмай қисқа муддатларда йиғибтериб олишга қаратилган. Ҳозиргина шу масалага бағишлаб йиғилиш ўтказдик. Барча мутасаддилар маслаҳатлашиб ўрим-йиғимни 20 иш кунида тугаллашга келишиб олдик. Ахир бусиз мумкин эмас. Ғалла ризқ-рўзимиз, эл-юрт фаровонлиги, дастурхонимиз тўкинлиги. Ҳукуматимиз ҳам бежиз ғалла мустақиллиги учун кураш бошламади...

Шундан сўнг яна бир суҳбатдошимиз — туман агрофирмаси бош директори Комилжон Иброҳимов мавзуни давом эттириб бизни бу борада олиб борилаётган ишлар билан таништирди.

Бу йил паркентликлар 7 минг 700 гектар ерга барака уруғи қадаган бўлсалар, шундан 1 минг 652 гектари суғориладиган ерлардир. Бундан кўриниб турибдики, тумандаги асосий ғалла лалми ерларда етиштирилган. Лалми майдонларда эса суғориладиган ерлардагига нисбатан бирмунча пастроқ бўлади.

— Лекин деҳқонларимиз астойдил тер тўкишди, — дейди К. Иброҳимов. — Ҳар бир хўжаликда ҳисоб-китоб қилиб чиқилди. Далаларимизда режадаги 14 минг тоннадан ҳам ортиқроқ ҳосил бор. Энг муҳим вазифа — етиштирилган бу ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиштириб олишдир.

Туманда бунинг учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган. Мавжуд 56 комбайн ўримни бошлашга шай ҳолда турибди. Бу йил техника сони яна олтита комбайнга кўпайди. Улардан тўрттаси хўжаликларга, иккитаси фермер хўжаликларга хизмат кўрсатувчи «Чорвасервис»га ажратилди.

Албатта, моддий манфаатдорлик муваффақиятлар омили эканлигини туманда яхши билишади. Шу боис ўрим-йиғимда ўрнак кўрсатиб яхши натижаларга эришаётган илғор хўжаликлар, комбайнчиларни рағбатлантириб боришни йўлга қўйишга алоҳида эътибор берилди.

Ўрим-йиғим ишлари ҳар беш кунликда сарҳисоб қилиниб, илғорлар тақдирланиб борилади. Жумладан беш кунлик ғолиби бўлган хўжаликка 1000 сўм пул ва дам олиш уйларига битта йўлланма, иккинчи ўрин учун 700 сўм, учинчи ўрин учун эса 300 сўм мукофот бериш белгиланган.

... Паркент тоғли, экин майдонлари ҳам паст-баландликлардан иборат, ҳавоси бир мунча паст ҳудуд. Бу ерда ўрим бошқа туманлардагига нисбатан бирмунча фарқ билан бошланади. Лекин меҳнатсевар, мард, ваъдасига вафодор ғаллакорлар ўрим бошланиши билан тиғиз ишлаб тез кунларда давлатга ғалла топшириш режасини 18-20 кун ичида бажаришларига, эл-юрт, Ватан олдидаги бурчларини ёруғ юз билан адо этишларига ҳеч шак-шубҳа йўқ.

З. ЖЎРАЕВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

КЎЗ ҚОРАЧИҒИДАЙ САҚЛАЙМИЗ

ВИЛОЯТ давлат автомобиль назорати ходимлари ҳам етиштирилган мўл ғалла ҳосилини нес-нобуд қилмай саранжомлаб олишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Улар транспорт воситаларининг соз ва самарали ишлашини мунтазам назорат қилиб бормоқдалар.

Ғалла ҳосилини тез ва сифатли ўриб ва янчиб олишда техниканинг роли катта. Шу боисдан ДАН ходимлари ҳосилни ташиш учун ажратилган 1020 та автомашиналарни ғоят синчиклаб техник кўрикдан ўтказдилар. Уларнинг 819 таси, ҳашарчиларни ташиш учун ажратилган 185 та автомашинадан 173 таси ишга яроқли эканлиги аниқланди. ДАН ходимлари шунингдек ҳосилни йиғиб олишга жалб қилинган 543 та ўрим машиналаридан 471 тасига рухсат бердилар. Улар техник кўрик давомида носоз деб топилган транспорт воситаларининг тезда созланишини ҳам назорат қилиб бормоқдалар.

Йўлларнинг соз ва равонлиги ҳар қандай транспорт воситаларидан самарали фойдаланиш имконини беради. ДАН ходимлари шуни эътиборга олиб экин майдонларидан омборхоналарга олиб борадиган 3740 километр узунликдаги автомобиль йўлларини назоратдан ўтказдилар ва носоз, нотекис йўллардаги нуқсонларни туман қурилиш бошқармаларига маълум қилдилар.

Ғалла ҳосилини ўриб-янчиш ва ташиб олишда транспорт воситаларининг тўхтовсиз ҳаракатини ташкил этиш ва ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш ҳам муҳим вазифадир. Туманлардаги ДАН бўлинмалари ходимлари шу мақсадда жамоа хўжаликларига бириктириб қўйилди, йўл-патрул назорати йўналиши ва ДАН кўчма постлари ҳосил ташиладиган йўлларга яқинлаштирилди. Етиштирилган ҳосилнинг республикадан четга ташиб кетилишига йўл қўймаслик учун вилоят чегараларидаги мавжуд 25 та ДАН постларида транспорт воситаларини текшириш янада кучайтирилди. Биз ўрибянчиб олинган ҳосилнинг кўз қорачиғидай сақланишини таъминлаймиз.

Б. ЭГАМБЕРДИЕВ,
вилоят ИИБ ДАН бошқармаси тарғибот бўлими бошлиғи, милиция капитани.

ЁНҒИН ХАВФ СОЛМАСИН

ҒАЛЛАНИ ёнғиндан сақлаш ўрим-йиғим мавсумини муваффақиятли ўтказишнинг асосий гаровларидан биридир. Шу сабабли вилоят ИИБ ёнғиндан сақлаш хизмати ходимлари мавсум бошланишидан анча олдин жойларда тушунтириш, ташвиқот ва тарғибот ишларини олиб бордилар, хўжаликларга амалий ёрдам кўрсатдилар. Жумладан, барча техника воситаларининг ёнғин ўчириш асбоб-анжомлари билан таъминланганлиги, ҳайдовчи ва комбайнчиларнинг ёнғин хавфсизлигини қай даражада билишлари, хўжаликларда дон маҳсулотлари омборлари, хирмонларнинг ёнғинга қарши ҳолати ўрганилиб, аниқланган камчиликларни зудлик билан тугатиш чоралари кўрилди.

Аммо шу билан бирга дон маҳсулотларини тайёрлаш, ташиш ва сақлаш жараёнида ёнғин хавфсизлигини таъминлаш учун қуйидаги тадбирларни амалга ошириш зарурдир. Жумладан, темир йўл, автомобиль йўллари, аҳоли яшайдиган жойлар атрофидаги буғдойзорларнинг четлари камида тўрт метр кенгликда шудгорланиши, техника воситалари албатта учқун тутқичлар, ўт ўчиргичлар ва белкураклар билан таъминланиши зарур. Ҳар бир бригада ҳудудида ерни шудгорлайдиган плугли тракторларни шай қилиб қўйиш лозим. Ғалла ўрим-йиғими билан шуғулланадиган кишилар муваққат дам оладиган, овқатланадиган жойларни буғдойзордан камида 100 метр четда жойлаштириш ва бу ерда иложи борича телефон ва рация алоқалари бўлишига эришиш керак. Буғдойзорларда техникага ёнилғи қуйиш, чекиш, олов ёқиш, техникани таъмирлаш ишлари қатъиян ман қилинади.

Умуман, жойларда давлат ёнғин назорати ходимлари томонидан берилган ёзма кўрсатмаларга изчил амал қилинса, ёнғин чиқиши хавфи олдини олиш мумкин.

Қ. АСАНОВ,
вилоят ИИБ ёнғиндан сақлаш бошқармаси бош мутахассиси, ички хизмат майори.

● *Фахрийлар ҳақида ҳикоялар*

УМРНИНГ НУРЛИ ИЗЛАРИ

СОЧЛАРИГА оқ қиров қўнган бўлса-да, чеҳраси нурли, кўзларида ҳаётга меҳр туйғуси мужассам топган бу аёлнинг бутун меҳнат фаолияти одамларга яхшилик қилишга бағишланган. Шундан бўлса керак, ўз иши, ўтмиши ҳақида гапирганда кўнгли қандайдир ором топади, ортда қолган йиллари зое кетмаганлигидан севинади.

Агар инсон ўз ҳаёт солномасини ана шу фазилат билан безаса, ёши бир жойга борганда ҳам доимо одамлар эътиборида, эъзозида бўлар экан. Фарида ая Ғаффорова пенсияга чиққандан кейин буни яна бир бор ҳис этди. Яхши кунларда, маросимларда бўлганида атрофидагиларнинг ана шу эҳтироми, самимий муносабатлари унинг ҳамиша эзгуликни кўзлаган дилини янгича мазмунларга тўлдирди.

Ўзи истиқомат қилаётган маҳаллада, қариндошлар орасида «ҳаммага бирдек меҳрибон она» номи билан танилган Фарида аяни қутлуғ кунларда муборакбод этгани келганларнинг тилаклари, ниятлари онахонга тетик руҳ ва қувонч бағишлайди.

— Шундай кезларда инсон ўтмишига бир назар ташлар экан, — дейди Фарида Ғаффорова, — йиллар қолдирган таассуротлар худди кино каби кўз олдимда гавдаланади.

Ҳа, шундай. Фарида аянинг эсласа арзигулик ўз фаолият йўли бор. Унинг таржимаи ҳоли кўпгина аёлларникига ўхшаб оддий. Ўрта мактабни битирган йили уруш бошланди. Ишлаб, кейин ўқишга киришни дилига тугиб қўйди. Республика прокуратурасида котиба сифатида дастлабки фаолиятини бошлади. Бир неча йил Ўзбекистон Олий Кенгашида хизмат бурчини бажарди. Ана шу вақт мобайнида унинг юридик маълумот олишга ҳаваси ортиб борди. 1949 йилда Фариданинг бу орзуси ушалди. Тошкент Давлат университетининг юридик факультети бир неча ёшлар қатори имтиҳонлардан муваффақиятли ўтган қизчани ўз бағрига олди.

Соҳа бўйича анчагина тажрибага эга бўлган Ф. Ғаффорова дорилфунунда астойдил иштиёқ билан ўқиди. Қонунларни, уларга тегишли бўлган шарҳларни пухта ўрганди. Отаси Юнус ака, онаси Хосиятбибилар етти ўғилнинг ичида эркаланиб кетмай, илмга берилган ягона қизларидан хурсанд эдилар.

— Яхши ўқийвер, болам, илм эгасининг эл орасида ҳурмат-иззати юқори бўлади, халққа нафи тегади, одамлар учун яшаш, хизмат қилиш эса бахт, — дея насиҳат қилишарди улар.

Ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Ўқишни тугатгач, ёш мутахассис турли лавозимларда ишлади. Кейин Янгийўл шаҳар Кенгаши ижроия қўмитасининг масъул котиби, Тошкент вилоят суди ходими сифатида самарали фаолият кўрсатди.

— У пайтларда, — дейди Фарида ая, — шаҳар кенгашининг депутати сифатида аҳолидан тушган аризалар, илтимос хатлари асосида ҳар хил топшириқларни бажариш бурчимиз эди. Омма орасида бўлиб суҳбатлар ўтказардик. Депутатлик фаолияти давомида сайловчилар ишончини оқлади.

Фарида ая 25 йилдан ортиқ штатсиз мухбир бўлиб келган «Правда Востока» газетасида бир неча мақолалар, хабарлар эълон қилди. Уларнинг аксариятида Ф. Ғаффорованинг ҳамиша аҳоли топшириқларига эътиборли бўлиб келганлиги, ҳозиржавоблиги қайд қилинган. Ҳам халқ хизматкори, ҳам қаламкаш сифатида оммага ҳуқуқий билимларни тарғиб этишда фаоллик кўрсатди.

Аянинг ҳаёт йўлига разм солган киши унинг қайси лавозимда ишламасин, бурчига сидқидилдан, маъсулият билан ёндошганлигининг гувоҳи бўлади. Бу, айниқса, у 1962 йилдан токи пенсияга чиққунга қадар Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур (собиқ Октябрь) туманида нотариус бўлиб ишлаган пайтларда янада яққол сезилди.

Ҳар бир инсон ҳаётига дахлдор ҳужжатлар тўғри, аниқ ва равшан бўлиши керак. Афсуски, ҳамиша ҳам шундай тартибга ва талабга риоя қилинавермайди. Оқибатда ҳужжат берилган ташкилотларга кимнингдир масъулиятсизлиги, лоқайдлиги туфайли одамлар сарсон бўладилар. Бу камчиликларни, яъни ҳужжатлар айбини фақат нотариус кўра олади. Худди шифокор беморнинг дардини аниқлангани каби, уларнинг нуқсонларини топади. Шундан кейин диплом, шаҳодатнома эгаси ёки ворислик гувоҳномалари соҳиби ўз ҳужжатларини берилган жойга бориб қайта тузатиш чораларини кўради. Улар ҳужжатлари тўғриланиб нотариус тасдиғидан ўтгач, хатони топиб берган инсондан умрбод миннатдор бўладилар.

Фарида Ғаффорова йигирма йил ичида аниқлаган бундай камчиликлар, хатоларни санаб тугатиб бўлмаганидек, нотариусга билдирилган миннатдорчиликлар сони ҳам беқиёсдир. У фаолияти давомида қанчадан-қанча сохта дипломларни, чала ҳужжатларни аниқламади, дейсиз.

Биз аянинг ўзига хос кичик архиви билан танишув чоғимизда газеталардан бирида ёнма-ёр турган уч йигитга кўзимиз тушди.

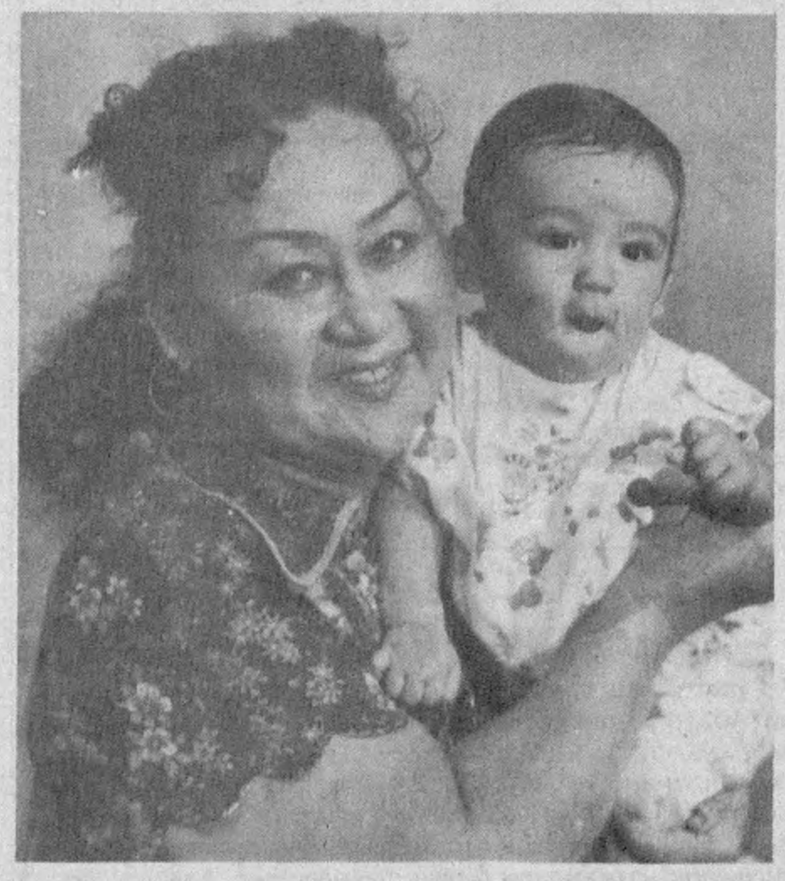

Суратда: Фарида Ғаффорова набираси билан.

— Булар менинг акаларим Жамол, Камол, Адҳамлар, — дейди ая хомуш тортиб, — уларни раҳматлик отам урушга кузатгандилар. Кўп ўтмай катта ва ўртанча акамдан қора хат келди. Адҳам акамлар фронтдан омон қайтдилар, аммо унинг асоратлари туфайли ҳаётдан эрта кўз юмдилар. Улар хотирасини ёдга олиб ёзган эдим...

Ая умр дафтарида унинг инсонийлик фазилатлари билан боғлиқ бундай мисоллар жуда кўп. Бу ҳақда қўшнилар ҳам ҳикоя қилиб беришди. Турли ҳуқуқий масалалар, ҳужжатлар тўғрисида маслаҳатлар сўраб аянинг уйига келиб турувчилар ҳозир ҳам оз эмас. Бу файзли хонадондан улар ҳамиша хушнуд бўлиб чиқиб кетадилар.

Халқимизда «яхшилик яхши» деган икки оғизгина оддий сўзлар бор. Аммо унинг замиридаги маъно чексиз, шу яхшилик дилга равшанлик бағишлайди, яшашга ундайди. Чор атрофга меҳр билан қарашга даъват этади. Босиб ўтган изларингни кўзингга нурли қилиб кўрсатади. Ҳаёт жамолини, фарзандлар камолини шунда чуқур ҳис этасан киши.

Аянинг ортда қолган излари нурли излар. У самарали фаолияти учун турли ташкилотларнинг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. Яқинда эса Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан «Шуҳрат» медали ҳамда байрам арафасида «Юбилей» медали билан мукофотланди. Ф. Ғаффорова фақат хизмати билангина элга танилиб қолмади, балки умр йўлдоши билан биргаликда Диломхон, Равшанбек каби ажойиб фарзандларини эл-юртга муносиб қилиб тарбиялаш борасида ҳам намуна бўлди. Эндиликда ая ана шу фарзандлар, набиралар оғушида иззат-икромга сазовор бўлиб файзли умр кечирмоқда.

С. ҲАСАНОВ.

БУЮК ТАРИХИМИЗДАН СЎЗЛОВЧИ ХАЗИНА

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институти қўлёзмалар хазинаси сўнгги йилларда янги тарихий китоб, қўлёзма ва манбалар билан бойиди.

Шу муносабат билан биз яқинда мазкур институтнинг шарқ тилларида ёзилган қўлёзма ва босма асарларни сақлаш бўлими бошлиғи, тарих фанлари номзоди Қувомиддин МУНИРОВ билан мулоқотда бўлдик.

— Қувомиддин ака, сўнгги йилларда институтга қўлёзмалар, янги китоблар, тарихий манбалар келтирилибди. Бу республикамиз, халқимиз учун катта аҳамиятга эга, албатта. Суҳбатимизни ана шу янгиликдан бошласак.

— Дарҳақиқат, республикамиз мустақилликка эришгач, маданий-маънавий меросимизни бойитиш, қадриятларимизни тиклаш борасида катта имкониятлар очилди. Буни жуда кўп йўналишларда изланишлар олиб бораётган институтимизнинг олимлари фаолиятида кўриш мумкин. Шарқшунослик институти раҳбарияти бозор иқтисодиетининг ҳозирги шароитига қарамай бир қатор тадқиқотчиларни турли шарқ мамлакатларига юбориб, маданий алоқаларни мустаҳкамлашга йўл очди. Қўлёзмалар ана шу алоқалар ҳисобига кўпаймоқда. Айни пайтда республикамизда очилган хорижий ваколатхоналар ҳам бу хазинани бойитишга ёрдам бермоқдалар. Хусусан, пойтахтимиздаги Эрон республикаси ваколатхонаси 1994 йилда 50 дан ошиқ Эронда нашр қилинган турли мазмундаги китобларни хазинамизга ҳадя этди. Улар орасида кўп томли «Луғатнома», «Доират ул-маорифи бузурги исломий», «Шоҳнома» Фирдавсий, «Ҳадиқат уш-шуаро» ва «Мирсод ул-ибод» каби қатор асарларни кўрасиз. Бу биз учун жуда қимматбаҳо бойликдир. Бошқа мамлакат ваколатхоналари билан ҳам шундай алоқалар йўлга қўйилмоқда.

— Масалан, ўтган йили олимларимиз — тарих фанлари доктори Ашраф Аҳмедов Лондонда, тарих фанлари номзодлари Азамат Зияев, Бахтиёр Обидовлар Эрон ва Ҳиндистонда, филология фанлари номзоди Абдусодиқ Ирисов Туркияда бўлишиб, у ердаги хазиналарда сақланаётган қатор қўлёзма асарларнинг микрофильмларини олиб келдилар. Улар келтирган бебаҳо манбалар хазинамизга муносиб улуш бўлиб қўшилди. Бирлашган Араб Амирликларидаги «Жумъа ал-Можид номидаги Маданият ва Мерос маркази» билан ҳам шартнома тузилган. Бу марказда 15 дан ортиқ мамлакатлар кутубхоналаридан келтирилган фаннинг турли соҳаларига оид микрофильмлар тўпланган. Шартномага кўра уларга 200 та микрофильм жўнатдик. Айни пайтда институтдан тарих фанлари доктори Асомиддин Ўринбоев, тарих фанлари номзоди, институтнинг илмий котиби Баҳром Абдуҳалимовлар бу марказда бўлишди ва 400 дан ортиқ қўлёзма асарларнинг микрофильмлари институт ихтиёрига олинди.

Илмий муассасаларда

— Билишимча, сизларга эндиликда хорижий мамлакат ваколатхоналарининг ходимлари ҳам кўплаб мурожаат қила бошлашибди. Айтингчи, уларни бўлимингиздаги қайси қўлёзмалар кўпроқ қизиқтирмоқда?

— Шуниси қувончлики, хориждан келган олимлар, хусусан, Тошкентдаги ваколатхоналар ходимлари бўлимимизда бўлганларида халқимизга оид қадимги асрларга мансуб қўлёзмаларни ўзгача эҳтирос билан кузатадилар. Айниқса, Алишер Навоий ҳаётлигида буюк мутафаккирнинг ўз назари тушган манбалар олдида узоқ тўхтаб қоладилар. Бундай манбалар хазинада кам эмас. Масалан, аллома томонидан яратилган ва унинг кўз ўнгида ўз даврининг ажойиб хаттоти Абдужамил Котиб томонидан чиройли, настаълиқ ёзуви билан кўчирилган машҳур «Хамса» асарининг қўлёзма нусхаси, ўша даврнинг иккинчи яна бир заррин қалам хаттоти Султон Али Машҳадий томонидан настаълиқ хатида китобат қилинган ва турли безаклар, миниатюралар билан безатилган Алишер Навоий девонларининг қўлёзма нусхалари, айниқса, улар эътиборини жалб этмоқда. Жумладан, хорижий мамлакат олимларида Қуръони каримнинг ажойиб нусхалари, Исмоил Бухорий ва Ат-Термизийнинг асарлари, шунингдек, буюк шоир ва мутафаккир Абдураҳмон Жомийнинг ҳазрат Алишер Навоийга ёзган мактублари каби нодир қўлёзмалар ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда. Шуни айтиш керакки, бу ерда Марказий Осиё ва умуман Шарқ халқлари тарихига оид қимматли қўлёзма асарлар, қарийб минг йил давомида Ўрта аср фани ва маданиятининг турли тармоқларига оид ёзилган ва кўчирилган адабий, тарихий, маданий ва илмий ҳаёт ҳақида кенг маълумотлар берувчи манбалар борки, бу ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди.

— Маълумки, 1996 йилда улуғ бобомиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги нишонланади. Институтда бу катта санага қандай тайёргарлик кўрилмоқда?

— Буюк бобомиз йилини нишонлаш учун институтимизда Амир Темур ва Темурийлар даврини ўрганувчи йирик олимлардан иборат ишчи гуруҳи ташкил этилди. Мазкур гуруҳ аъзолари шу кунларда Амир Темурнинг 660 йиллиги муносабати билан ўтказиладиган тадбирларни ишлаб чиқмоқда. Хусусан, яқин кунларда бобомиз ҳаётига оид китоблар чоп этилади, кўргазмалар ташкил қилинади, шу муносабат билан илмий кенгашда махсус маърузалар тинглаш ва илмий конференциялар ўтказиш мўлжалланмоқда. Шу ўринда институтда бошқа алломаларимиз таваллуд кунлари ҳам муносиб ўтказилаётганлигини таъкидлаб ўтиш керак. Ўтган йили буюк ўзбек олими Мирзо Улғбек йили муносабати билан институтда кенгайтирилган илмий анжуман ташкил этилди. Шунингдек, тарих фанлари доктори Ашраф Аҳмедов томонидан тайёрланган Улуғбекнинг «Зижи жадиди Курагоний» китоби ўзбек ва рус тилларида чоп этилди. Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, тарих фанлари доктори, профессор Бўрибой Аҳмедов бошчилигида аллома ва буюк тарихнавис олимнинг «Тўрт улус тарихи» асари ўзбек тилига таржима қилиниб, нашрдан чиқди. Шунингдек, хоразмлик атоқли шоир ва давлат арбоби Муҳаммад Раҳимхон II Феруэнинг 150 йиллик юбилейи ҳам муносиб нишонланди. Шубҳа йўқки, бобомиз Амир Темур йили ҳам унинг сермазмун ҳаёти ва фаолиятини тўлдирувчи тадқиқотларга бой йил бўлади.

Суҳбатдош Ш. ОБИДОВА.

ТИЛИНГ БИЛАН ДИЛИНГНИ БИР ТУТ

ДОНИШМАНДЛАР тилни тафаккур қуролига ўхшатишган. Айни замонда у жуда хатарли қурол ўрнини ҳам босиши мумкин. Чунки сўз ярасидан кўра тиғ ярасини даволаш осонроқки, назаримизда сўздан кучлироқ нарса йўқ.

Дарҳақиқат,бир сўз билан киши қалбини яралаш, бир сўз билан эса одамни еттинчи фалакка олиб чиқиб қўйиш мумкин.

Донишмандлар ҳамма даврда тилга, сўзга масъулият билан ёндошишни таъкидлаб келишган. Бирор сўз айтишдан олдин ўша сўз ортидан келадиган оқибат натижани ўйлашга ундашган. Шу мақсадда XI асрдан XVI асргача яратилган ёзма адабий манбаларимизга мурожаат этсак, ўтмиш алломаларимизнинг тил, сўз ҳақидаги доно ўгит ва панд-насиҳатларидан баҳраманд бўлсак, ҳозирги кунларимизда жуда ҳам асқотган бўлур эди. Демак...

Тилингни авайла — омондур бошинг,
Сўзингни авайла — узаяр ёшинг.

ТИЛНИНГ фазилатлари, фойда ва зарарлари, шунингдек, сўзламоқ яхшими ёки жим турмоқ, каби азалий муаммолар кишиларни ҳамиша ўйлантириб келган. Булар ҳақида донишманд адиб Юсуф Хос Ҳожиб ўзининг «Қутадғу билиг» («Бахтга элтувчи билим») номли асарида шундай фикр айтган:

Одамни тил улуғлайди, уни бахтиёр қилади, шунингдек, тил одамни бекадр ҳам қилади, унинг бошига балолар келтиради. Тил қафасда ётувчи арслон кабидир, қафасдаги ғаддор ваҳший бошингга етиши ҳеч гап эмас. Сўзларингга эҳтиёт бўл, бошинг кетмасин. Одамнинг тили ёмон, у доим сен ҳақингда сўзлайди, кишиларнинг феъли ҳасадли, улар сени ғажишга ҳам тайёр туради. Сен ўзингнинг эсон-омонлигингни истасанг, тилингдан зинҳор ярамас сўзларни чиқармагил.

Одам сўз туфайли улуғликка эришади, подшо бўлади, кўп ва ортиқча сўз эса юзини ерга қаратади. Ҳаддидан ортиқ сўзлаганларни эзма дейилади, шунингдек ҳеч сўзламаганларни гунг деб аталади. Модомики, шундай экан, ўртача йўриққа амал қил, юксакликка эришасан.

Тилингга жуда эҳтиёт бўлгин, ёшинг узаяди. Одам икки нарса туфайли қаримайди: бири — яхши феъл, иккинчиси эса эзгу сўзи. Сўзларимни сенга сўзладим, эй ўғлим, бу панд-насиҳатларни сенга қилдим, эй, жигарбандим. Олтин-кумушни ишга солсанг тугайди, сўзларимни ишга солиб амал қилсанг, олтин-кумуш келтиради!

Билимлининг сўзини эшит, у бундай деган: сўрамасларидан аввал сўзлама. Ким бировни сўроқлаб чақирса, сўзни аввал ўша бошлаши керак. Қизил тил умрингни қисқа қилади, омонлик истасанг тилга жуда эҳтиёт бўлгин. Ўзини босиб олган одам тинч ҳаёт кечиради. Демак...

Билимлик кераклик сўзин сўзлаюр,
Кераксиз сўзини кўмуб кезлаюр.

Тил жароҳати ва уни тийиш ҳақида яна бир донишманд алломамиз Адиб Аҳмад Югнакий (XII—XIII аср биринчи ярми) ўзларининг «Ҳабатул-ҳақойиқ» («Ҳақиқатлар туҳфаси») номли таълимий-маърифий достонларида нақл қиладилар:

Билимли киши нималарни сўзлайди, сен унга қулоқ сол, адаблар боши тилдур, уни тиймоқ зарур. Тилингни тий, тишинг синмасин, агар сўзлаб юборсанг тилинг чиқиб қолса тишингни синдиради. Кишини ўчакиштирма, унинг тилини бил, бу тил яраланса тузалмайди, ўқ яраси эса битиб кетади.

Аҳмоқ кишининг тили ўзига душман, кўп кишиларнинг қони тил туфайли тўкилди. Киши бошига тушган ҳар қандай иш унинг тили туфайли содир бўлади, бу тил сабабли айримлар яхшилик, айримлар ёмонлик кўради. Сўзингни қисқа қил, ўзинг ҳам сақланасан. Бир кишида икки нарса бўлса, у кишига мурувват йўли ёпилади, биринчидан беҳуда сўзлар билан вайсаса, иккинчидан, бу кишининг сўзлари ёлғон бўлса...

• Қадрият •

Оғиз ва тилнинг безаги тўғри сўздир, сўзни тўғри сўзла, дилингни беза. Тўғри сўз асал кабидир, ёлғон сўз саримсоқ пиёздир. Сирингни маҳкам тут, уни киши билмасин, сўзингдан ўзингга ўкинч келмасин. Барча яширин ишларинг ошкора бўлиб, кўрган эшитганлар сенга кулмасин. Демак...

Навоий, тилинг асрагил зинҳор,
Десангки, емай даҳр ишидин фусус.

БУЮК донишманд алломаларимиздан Алишер Навоий тил балоғати, нутқ кайфияти хусусида кўплаб ҳикматли сўзлар битиб қолдирганларки, булар халқимиз орасида кенг тарқалиб, ҳозирда ҳам уларнинг қалб тўридан жой олиб турибди. Чунончи, ҳазрат шундай ҳикматлар дурдоналарини авлодларга мерос қилиб қолдирганлар.

Тилинг бирла кўнглингни бир тут. Кўнгил маҳзанининг қулфи тил ва ул маҳзаннинг калидин сўз бил. Тил мунча шараф била нутқнинг оладидур ва ҳам нутқдирки, агар нописанд зоҳир бўлса тилнинг офатидур. Саодатбахш руҳ зилолиға манба ҳам тил, шаҳоват наҳс каввкабига матла ҳам тил. Оқил чиндин ўзгани демас, аммо барча чинни ҳам демак оқил иши эмас. Фано аҳлиға кўп айтмоқ мардуддур ва кўп эшитмак матлубу маҳмуд. Ёмон тиллинг, андоқким эл кўнглига жароҳат еткурур, ўз бошига ҳам офат еткурур.

Ҳирадманд чин сўздин ўзга демас, вале бари чин ҳам дегулуғ эмас. Киши чинда сўз деса, зебодурур, неча мухтасар бўлса, авлодурур. Золиму бедард суҳбатида нуқта сурса, наммому номард мулояматида дам урма. Ҳаразгўйким, кўп такаллум сургай, итдекдурким, кеча тонг откунча ҳургай. Кўнгулга футур ўлмайин роз очилмас, садаф гар бутун бўлса, ғавҳар сочилмас. Қулоқда асра гаронмоя сўзнию фикр этки, дурсиз ўлса не бўлғуси дур садаф ҳоли. Жисм бўстониға шажар сўздур, руҳ ашжориға самар сўздир. Димоғи саҳиҳгуфтори фасиҳ.

Бировким, ёлғон сўзни бировға, бойлағай, ўз қора бўлған юзин ёғлағай. Сўзки, фасоҳат зевариддин музайян эмасдур, анга чинлиқ зевари басдур. Ёлғончи ҳар неча сўзида фасиҳроқ, сўзи қабиҳроқ. Чин сўз нечаки бетакаллуф, қойилға иборат соддалиғидин йўқ таассуф. Мувашшаҳ хабарни чиндур деб дўстқа еткурма ва бировнинг айби воқи бўлса, юзига урма. Ширин сўз ила халққа марғуб ўлғил, юмшоқ де ҳадисингнию маҳбуб ўлғил!

БИР СЎЗ билан айтганда, «яхши сўз — жон озиғи, ёмон сўз — жон қозиғи» номли мақолга амал қилиб ширинсухан бўлайлик. Бир оғиз ширин сўзимизни бошқалардан дариғ тутмайлик. Лафзи ҳалол, мард ва меҳр-оқибатли инсонларни қадрлайлик. Ана шунда ҳаётимиз фаровон, йўлларимиз нурафшон бўлғусидур!

Баҳодир ВАЛИЕВ,
адабиётшунос, олий тоифали муаллим.

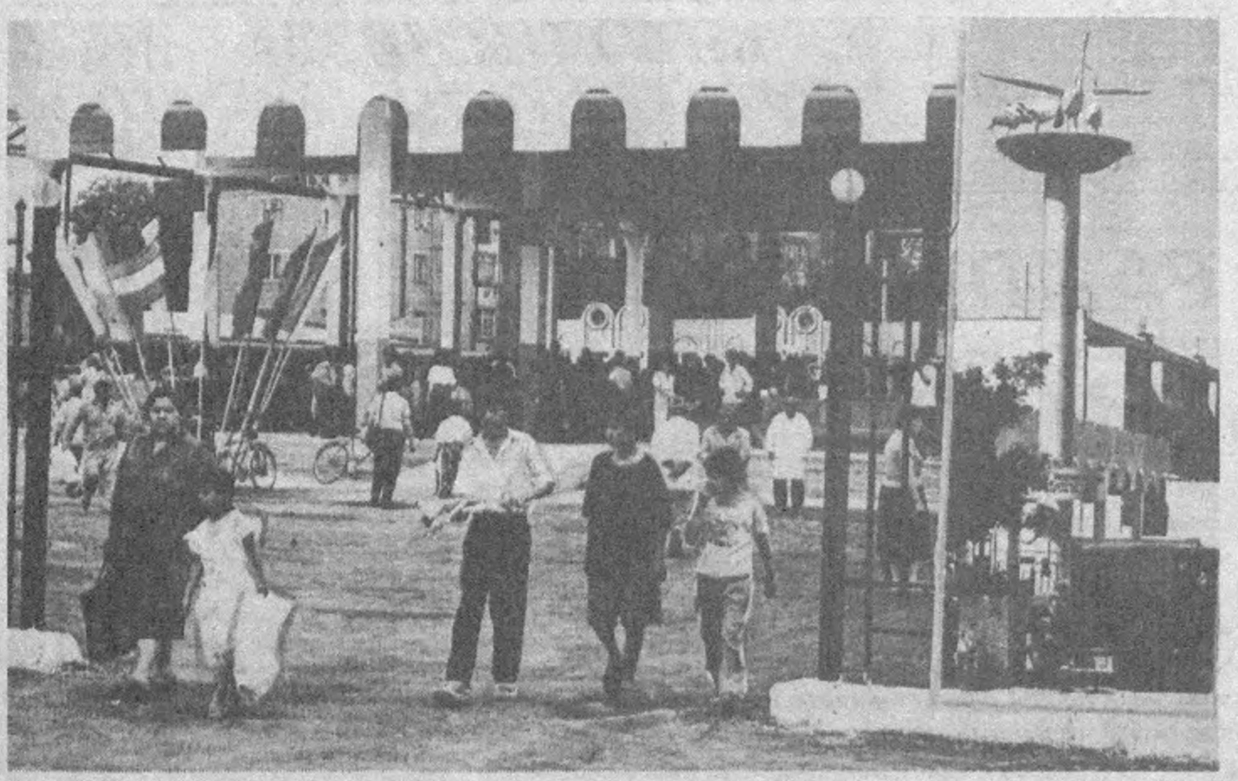

ЯНА БИР БОЗОР ИШГА ТУШДИ

ШАҲАР аҳолисини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳамда мева-чева билан таъмин этишда деҳқон бозорларининг ўрни катта. Сир эмас, қайси бозорда деҳқонларга яхши шароит яратилса ўша ерда маҳсулот сероб бўлади, нарх-наво ҳам арзон бўлади.

Яқинда пойтахтимизнинг Миробод туманидаги Олтинкўл (илгариги Рисовий) маҳалласида қад кўтарган янги деҳқон бозори ҳам 8 минг аҳоли учун хизмат қила бошлади. Кираверишда ҳалоллик ва тўкинчилик рамзи бўлган қуш — турна ҳайкали бозор ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Уни бош пудратчи — 364-механизациялашган кўчма жамлама бунёдкорлари қисқа муддатларда қуриб битказдилар.

— Эски бозор ўрнида бунёд этилган бу янги бозорнинг ишга тушиши маҳалламиз аҳолиси учун катта қулайлик бўлди,— дейди Олтинкўл маҳалла оқсоқоли Жўра ака Ортиқов.— Деҳқонлар ҳам яратилган шароитлардан мамнун бўлмоқдалар. Айни кунларда бозорни кенгайтириш ишлари жадаллик билан олиб борилянти. Шу ўринда бозорнинг номини «Олтинкўл» деб ўзгартирилса айни муддао бўларди, деган таклифимиз ҳам бор эди. Мустақилликнинг тўрт йиллиги байрамигача бу ерда яна 200 ўринли савдо растаси иш бошлайди.

Суратда: янги бозорнинг кўриниши.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ЯНГИ ПАСПОРТ МУБОРАК

ЧИНОЗ тумани ички ишлар бўлими фуқароларга янги паспортларни топширишни давом эттиряпти.

Ички ишлар бўлими ходимлари, энг аввало, табаррук отахон ва онахонлар, уруш ва меҳнат фахрийларини янги паспорт билан таъминлашни режалаштирган эдилар. Яқинда бирйўла 110 нафар фахрийларга тантанали тарзда янги паспортлар топширилди. Энди эса бу иш босқичма-босқич давом эттирилаётир. Қисқа муддат ичида ўрта мактабни битираётган 1200 нафар йигит ва қизлар республикамиз фуқароси бўлдилар.

Ички ишлар бўлими янги паспорт олишни осонлаштириш мақсадида паспорт учун суратга олувчиларни меҳнат жамоаларига йўллашни одат қилди. Бундан ҳамма мамнун бўляпти. Чунки, сурат тезда тайёрланиб, рўйҳат бўйича янги паспортлар ёзилмоқда ва у корхона ҳамда ташкилотларнинг ўзида кишиларга тантана билан топширилмоқда. Шу кунгача мингдан зиёд шифокорлар, 300 га яқин ўқитувчилар янги паспорт олдилар.

О. МАЪМУРОВ.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

ТОШКЕНТДА КИЧИК ОСИЁ ЎЙИНЛАРИ БЎЛАДИ

ШУ ЙИЛ 2 сентябрдан 8 сентябрга қадар Тошкентда биринчи бор кичик Осиё ўйинлари ўтказилади. Бу бўлажак мусобақалар нафақат Ватанимиз, балки Марказий Осиёдаги бошқа давлатлар — Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон спортчилари учун ҳам яна бир улкан кўрик ва катта байрам бўлади. Спортимиз ҳаётидаги бўлажак ана шу йирик анжуман олдидан ўтган шанба куни Ўзбекистон миллий олимпия қўмитаси биносида оммавий ахборот воситалари ходимлари билан матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси, Миллий Олимпия қўмитаси президенти Собир Рўзиев бўлажак кичик Осиё ўйинлари ҳақида ахборот бериб, бу ўйинлар Халқаро Олимпия қўмитасининг президенти Хуан Антонио Самаранч таклифи билан ўтаётгани ва унинг ўзи Тошкент ўйинларида шахсан иштирок этишга ваъда берганлигини таъкидлади.

Сентябрь ойининг дастлабки ҳафтасида Тошкентнинг энг йирик спорт ўйингоҳлари беш мамлакат вакиллари ихтиёрида бўлади. Мусобақалар программасига Марказий Осиё давлатлари миллий олимпия қўмиталари раҳбарларининг истаклари инобатга олинган ҳолда 12 тур киритилди. Булар баскетбол, бокс, қиличбозлик, теннис, волейбол, оғир атлетика, енгил атлетика, велошоссе, мерганлик, сузиш, эркин кураш, грек-рим кураши турларидир. Ҳар бир мамлакат спорт делегацияси сафида ҳаммаси бўлиб 250 аъзо (спортчилар, устозлар, ҳакамлар) бор. Фақат Тожикистон ва Қирғизистон вакиллари икки-уч тур бўйича камроқ номзодлар йўллашларини билдирдилар.

Мухбирларнинг саволларига жавоб берган Қозоғистон Миллий Олимпия қўмитаси президенти Омон Оқпаев, Қирғизистон Миллий Олимпия қўмитаси президенти Эшим Кутманалиев, Тожикистон Миллий Олимпия қўмитаси масъул котиби Ширинжон Маматсафоев, Туркманистон Миллий Олимпия қўмитаси вице-президенти Нурали Отаевлар бўлажак кичик Осиё ўйинлари унда иштирок этадиган ҳар бир мамлакатнинг спорт ҳаётида муҳим воқеа бўлишини, келажакда бундай мусобақалар доим ўтказиб турилиши тарафдори эканликларини таъкидладилар.

Тошкентда ўтадиган кичик Осиё ўйинларига тайёргарлик бошлаб юборилди. Бир қатор ўйингоҳлар, спорт заллари қайта таъмирланади. Мусобақаларни ўтказиш учун 12 миллион сўм ва 41 минг АҚШ доллари ажратилди. Шунингдек, бир қатор ҳомийлар ғолибларга ва қатнашчиларга турли-туман совринлар ажратишмоқда.

Ш. УМУРЗОҚОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

КЕЛАСИ АСРГИ ОСИЁ ЎЙИНЛАРИ КОРЕЯДА ЎТАДИ

СЕУЛДА Осиё Олимпия қўмитасининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 2002 йилда ўтказиладиган XIV Осиё ўйинлари жойи тасдиқланди. Кореянинг Пусан шаҳри даъвогарлар баҳсида ғолиб чиқди. XIII Осиё ўйинлари эса 1998 йили Таиланднинг Бангкок шаҳрида бўлиб ўтади.

ЯНА БИР ХАЛҚАРО ГРОССМЕЙСТЕР

Мамлакатимизда шохмот мухлисларидан тўрт киши — В. Логинов, А. Ненашев, С. Загребельний ва Г. Серперлар халқаро гроссмейстер унвонига эга. Яқинда улар сафига яна бир шохмотчи — чирчиқлик Михаил Салтаев ҳам қўшилди. У Волгоградда 12 шохмотчи баҳсида ўтказилган мусобақада иштирок этиб, ғолиб келди ва учинчи бор гроссмейстерлик талабини бажарди. Халқаро шохмот федерацияси бу унвонни расмий тасдиқлаши қолди, холос.

ҲАЛОЛ ЎЙНАГАН ЮТАДИ

Маълумки, ўтган йил кузида Япониянинг Хиросима шаҳрида бўлиб ўтган XII Осиё ўйинларида мамлакатимиз спортчилари жами 40 та медални қўлга киритгандилар. Спорт ўйинларида Хитой делегациясининг айрим вакиллари таъқиқланган биокучайтиргич (доппинг) истеъмол қилганликлари ошкор бўлиб қолди. Биз бу ҳақда ҳам ёзган эдик. Осиё Олимпия қўмитаси ўзининг навбатдаги йиғилишида ана шу масалани кўриб чиқиб, хитойлик айрим спортчиларнинг натижаларини бекор қилди.

Минг метр масофага каноэчилар баҳсида вакилимиз Евгений Астанин кумуш медал олган эди. Хитойлик Л. Занг натижаси бекор қилингач, Е. Астаниннинг «кумуш»и «олтин»га айланди. Шунингдек, у 500 метр масофага бўлган баҳсда тўртинчи ўринни олган эди, бронза медали топширилди. А. Горелов ва Е. Сорокинларнинг бронза медаллари эса кумушга айланди. 4х100 эстафетали сузиш баҳсида вакилларимиз тўртинчи ўринни олишганди. Бу баҳсда ҳам Хитой командаси томонидан доппинг қўлланилганлиги туфайли О. Цветковский, В. Кабанов, О. Пухнатий ва А. Агафоновларга бронза медаллари топширилди. Шундай қилиб, Ўзбекистон спортчиларининг медаллари 42 тага етди, уларнинг 11 таси олтин, 11 таси кумуш ва 20 таси бронза медалларидир.

«БУЮК ИПАК ЙЎЛИ» — САТЕЛЛИТ ХАЛҚАРО ТЕННИС ТУРНИРИ ЯКУНЛАНДИ

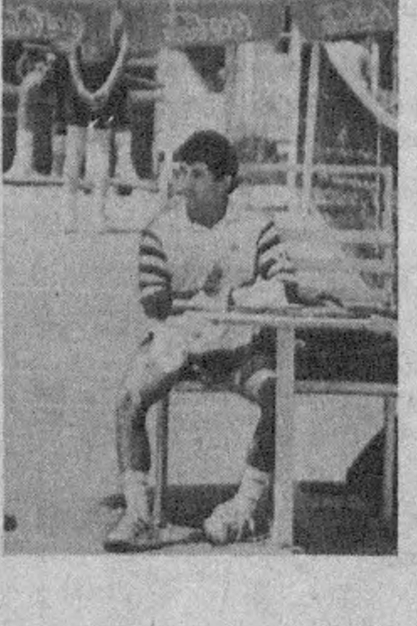

ТЎРТ ҳафта давомида, аввалига Тошкентдаги «Динамо», сўнгра эса Самарқанд ва Фарғона ўйингоҳларида ва ниҳоят ўтган ҳафта пойтахтдаги «Юнусобод» кортида ўтказилган теннисчиларнинг «Буюк ипак йўли»- сателлит халқаро турнири ниҳоясига етди.

Теннисчиларнинг бу турнирида 15 мамлакатдан келган спортчилар мусобақалашдилар. Дастлабки уч босқич беллашувларида ватандошларимиз Олег Огородов ва Дмитрий Томашевичлар совриндорлар сафидан жой олдилар. Бироқ «Юнусобод» ўйингоҳидаги кучлиларнинг «Мастерс» турнири кутилмаган воқеаларга бой бўлди. Ярим финалда швейцариялик Валентин Фриден кескин курашда Олег Огородовни (3:6, 7:6, 6:4) ҳисобида енгиб, финалга чиқди. У ҳал қилувчи учрашувда эса голландиялик Мартин Белграверни осонгина енгиб, турнирнинг бош совриндори бўлди.

Халқаро теннис турнирининг ёпилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосари М. Усмонов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов, Республика давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси С. Рўзиев иштирок этдилар.

Суратда: Ўзбекистон теннисчиси Фарҳод Ғуломов танаффус пайтида.

А. МАМАДАМИНОВ олган сурат.

«ПОЛИТОТДЕЛ» ЕНГДИ, «НЕФТЧИ» ЕНГИЛДИ

ЎТГАН дам олиш куни республика футбол федерациясида Биродар Абдураимовни учратиб, у билан суҳбатда бўлдим. Табиийки, сўз футбол ҳақида, унинг ўғли Азамат тўғрисида, терма команданинг ишлари ҳақида бўлди. Азамат Абдураимов «Политотдел»да ўйнаётганлигини, ўзи ҳам бу жамоага бош маслаҳатчи бўлиб ўтганлигини айтди ва чемпионатнинг сўнгги учрашувлари натижалари билан фикрлашдик. Аввалги икки турда дуранг натижага эришган, ўн биринчи турда эса Андижонда «Наврўз»дан 0:2 ҳисобида енгилган «Нефтчи» ўйинида яққол чарчашлик аломатлари сезилмоқда. «Политотдел» «Темирйўлчи» жамоасини йирик 4:0 ҳисобида енгди. Бу ўйинда Азамат Абдураимов 2 та тўп киритди. Умуман «Политотдел» ўйинида яхшилик томон силжиш бор.

Ўн биринчи турдаги қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Сўғдиёна» — «Динамо» — 2:0, «Трактор» — «Навбаҳор» — 1:1, АСК — «Нурафшон» — 0:3, «Янгиер» — «Машъал» — 4:0, «Атласчи» — «Чирчиқ» — 1:1.

«Пахтакор»нинг Марказий Ҳарбий спорт клуби билан бўлган ўйини мухлисларнинг эътиборида бўлди. Учрашув арафасида «Спорт» газетаси турли оммавий ахборот воситалари ходимларининг мазкур учрашув натижаси сўровини эълон қилди. 14 журналистнинг фақат иккитаси — «Тошкент оқшоми» вакили Бахтиёр Ҳайдаров ва «Правда Востока» мухбири Тимур Низаевларнинг башорати тўғри чиқди. Ўйин 1:1 ҳисобида тугади. 12 «топормон» журналист янглишди. Нима ҳам деймиз, футбол, футбол-да!

У. ШАРОПОВ.

ЎЗБЕКИСТОН — МЕНИНГ ВАТАНИМ

Янгийўл туман маданият уйининг «Шодлик» ашула ва рақс ансамбли ижодий жамоаси «Ўзбекистон — менинг Ватаним» деб номланган янги адабий-мусиқий дастурни мухлислар ҳукмига ҳавола этди. Азим Суюн, Эркин Воҳидов, Жуманиёз Жабборов шеърлари асосида саҳнага олиб чиқилган адабий-мусиқий дастурда она-Ватанимиз Ўзбекистон, унинг меҳнаткаш кишилари-ю, бепоён далалари, янгиланиш, яратиш ишқи билан яшаётган халқимиз куйланади. Ансамбл ижросидаги «Ўзбекистон», «Она диёр» яллаларида Ватан улуғланса, «Андижон полькаси», «Хоразм лазгиси» каби рақсларда шодумон кунларимиз ўз аксини топган.

БОБОДЕҲҚОН, СИЗГА ТАЪЗИМ

Паркент туман маданият уйининг «Паркент гуллари» ашула ва рақс халқ ансамбли ижодий жамоаси бир неча йиллардан бери мафтункор концерт томошалари билан шинавандалар меҳрига сазовор бўлиб келаётган дасталардан ҳисобланади. Ижодий жамоа шу кунларда «Бободеҳқон, сизга таъзим» деб номланган адабий-мусиқий дастур билан туман дала меҳнаткашлари ҳузурида ўз томошаларини намойиш эта бошлади. Акмалжон Турсунов сценарийси асосида Ҳусан Баротов саҳналаштирган концерт томошасида бободеҳқонлар, қўли гул пахтакор аёллар меҳнати улуғланади, тараннум этилади.

С. СИРОЖИДДИНОВ.

ТАЛАБАЛАРНИНГ ДАВРА СУҲБАТИ

ЯҚИНДА Тошкент Давлат Университетининг Маданият саройида «Зиёлийлик ва зиёли инсонлар» деб номланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда университетнинг ўзбек филологияси ва журналистика факультетлари ўқитувчи ҳамда талабалари иштирок этдилар. Улар зиёлийлик ва зиёли инсонлар ҳақида баҳслашиб, ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Суҳбат давомида нафақат ҳозирги замоннинг зиёли инсонлари, балки аввал ҳам яшаб ижод этган Беҳбудий, Фитрат каби буюк алломаларнинг олийжаноб фазилатлари ёдга олинди. Даврада сўзга чиққан ўқитувчилардан Ш.Ибрагимов, М.Алимова ва О.Мадиевлар ўз мулоҳазаларини баён этдилар ва шу мавзудаги суҳбатларни тез-тез ўтказиб туриш кераклигини таъкидладилар.

З.РЎЗИЕВА.

ЭКОЛОГИЯ МУСАФФОЛИГИ УЧУН

Тошкентнинг сўлим «Боғи Эрам» маданият ва истироҳат боғида 5 июнь — Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш куни муносабати билан йиғилиш бўлди. Унда Мирзо Улуғбек тумани маҳаллаларининг оқсоқоллари, ўқитувчи ва талабалар, жамоатчилик вакиллари қатнашди. «Экосан» Ўзбекистон Халқаро экология ва саломатлик жамғармасининг раҳбари, профессор Юсуф Шодиметов, Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг раиси, академик Эркин Юсупов ва бошқалар сўзга чиқиб, республикамизда анъаналаримизни тиклаш, санитария, эпидемиология ҳолатини яхшилаш, атроф-муҳит мусаффолигини сақлаш бўйича амалга оширилаётган ишлар, жумладан, ҳозир ўтказилаётган экология ва саломатлик ўн кунлигининг аҳамияти хусусида гапирдилар.

(ЎзА мухбири).

Шунақаси ҳам бўлади

БАҚАЛОҚНИ ОСИШМАЙДИ

ЭКСТРА — ПРЕСС агентлигининг хабарига кўра суд осиб ўлдиришга ҳукм қилган америкалик Митчелл Рупи ўлимга маҳкум қилинганлар камерасида ақл бовар қилмайдиган даражада семириб боряпти. У ана шу йўсинда ҳукм ижро этилиш муддатини чўзмоқда.

Унинг гарданида банкни ўмариш ва икки хизматчини ўлдирганлиги ҳақидаги тавқилаънат осиғлиқ. У ўлимга маҳкумлар камерасида ўтирар экан ўз ҳимоячиси маслаҳатига кўра тез-тез овқатлана бошлади. Натижада унинг вазни қисқа вақтда 200 килограммдан ошиб кетди.

Семириб кетган Митчеллнинг адвокатлари судга қуйидаги фикр билан мурожаат қилдилар. М.Рупини осиш мумкин эмас. Гавдасининг оғирлиги туфайли бўйни узилиб кетиши мумкин. Мамлакатда қонунга мувофиқ эса бошни танадан жудо қилиш «қаттиқ ва ноанъанавий жазолаш» эмиш. Митчелл эса тобора семириб бормоқда, бахтига озиқ-овқат сотиб олиш учун унинг пули етарли.

Яккасарой туманига қарашли 000 «Сервер-Энтерпрайс» фирмасининг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир: Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 32-57-27.

• Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.
• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0241. 17198 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.00. 1 2 3 4 5 6